

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

1 Οκτωβρίου 2021

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 178

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4837

Πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης ανηλίκων, Πρόγραμμα «Κυψέλη» για την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, διατάξεις για την προώθηση της αναδοχής και της υιοθεσίας, «Προσωπικός Βοηθός για τα Άτομα με Αναπηρία» και άλλες διατάξεις.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Άρθρο 1 Σκοπός

Άρθρο 2 Αντικείμενο

Άρθρο 3 Ορισμοί

Άρθρο 4 Υποχρέωση αναφοράς περιστατικών κακοποίησης ανηλίκων

Άρθρο 5 Ορισμός Υπευθύνου Προστασίας Ανηλίκων

Άρθρο 6 Έννομη προστασία Υπευθύνου Προστασίας Ανηλίκων

Άρθρο 7 Κώλυμα απασχόλησης προσωπικού σε Φορείς Παιδικής Προστασίας

Άρθρο 8 Κώλυμα χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας μονάδων Φορέων Παιδικής Προστασίας

Άρθρο 9 Εθνικό Σύστημα Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης ανηλίκων

Άρθρο 10 Ενίσχυση δεξιοτήτων προσωπικού

Άρθρο 11 Κυρώσεις

Άρθρο 12 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΥΨΕΛΗ» - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΕ ΒΡΕΦΙΚΟΥΣ, ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ - ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΡΕΦΩΝ ΚΑΙ ΝΗΠΙΩΝ

Άρθρο 13 Σκοπός

Άρθρο 14 Αντικείμενο

Άρθρο 15 Εθνικό Συμβούλιο Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης

Άρθρο 16 Σύνθεση του Εθνικού Συμβουλίου Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης

Άρθρο 17 Αρμοδιότητες του Εθνικού Συμβουλίου Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης

Άρθρο 18 Λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης

Άρθρο 19 Υποστήριξη της πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος «Κυψέλη»

Άρθρο 20 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 21 Καταργούμενες διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Άρθρο 22 Σκοπός

Άρθρο 23 Αντικείμενο

Άρθρο 24 Ανασυγκρότηση του Εθνικού Συμβουλίου Αναδοχής - Υιοθεσίας - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4538/2018

Άρθρο 25 Εθνικό Μητρώο Εγκεκριμένων Αναδοχών Ανηλίκων και Ειδικά Μητρώα Εγκεκριμένων Αναδοχών Ανηλίκων - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 4538/2018

Άρθρο 26 Ηλικιακά όρια αναδοχής - Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4538/2018

Άρθρο 27 Ανηλικοί δυνάμενοι να τοποθετηθούν σε ανάδοχο γονέα με σύμβαση - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4538/2018

Άρθρο 28 Εποπτεία της αναδοχής - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 4538/2018

Άρθρο 29 Εξαίρεση από την υποχρέωση παρακολούθησης προγραμμάτων επιμόρφωσης υποψήφιων αναδόχων γονέων - Τροποποίηση του τίτλου και της παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 4538/2018

Άρθρο 30 Εξαίρεση από την υποχρέωση παρακολούθησης προγραμμάτων επιμόρφωσης υποψήφιων θετών γονέων - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 4538/2018

Άρθρο 31 Εποπτεία των φορέων κοινωνικής πρόνοιας - Ενίσχυση του ρόλου Κοινωνικού Συμβούλου - Αντικατάσταση της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΒΟΗΘΟΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Άρθρο 32 Σκοπός

Άρθρο 33 Αντικείμενο

Άρθρο 34 Χαρακτηριστικά της παρεχόμενης υπηρεσίας

Άρθρο 35 Αρμοδιότητα Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.) - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 4 και του 23 του ν. 4520/2018

Άρθρο 36 Πιλοτική εφαρμογή της υπηρεσίας «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία»

Άρθρο 37 Υλοποίηση της πιλοτικής εφαρμογής της υπηρεσίας «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία»

Άρθρο 38 Καθολική εφαρμογή της υπηρεσίας «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία»

Άρθρο 39 Εξουσιοδοτικές διατάξεις
ΜΕΡΟΣ Ε'

ΔΡΑΣΗ «ΝΤΑΝΤΑΔΕΣ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ» - ΣΗΜΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

Άρθρο 40 Υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας βρεφών και νηπίων από Επιμελητή/Επιμελήτρια

Άρθρο 41 Περιεχόμενο παροχής υπηρεσιών από Επιμελητή/ Επιμελήτρια

Άρθρο 42 Μητρώο Επιμελητών

Άρθρο 43 Πληροφοριακό σύστημα για την υποβολή και διαχείριση αιτημάτων γονέων και υποψήφιων Επιμελητών/τριών

Άρθρο 44 Πιλοτική εφαρμογή της συγχρηματοδοτούμενης Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς» - Κατηγορίες ωφελούμενων προσώπων

Άρθρο 45 Καθολική εφαρμογή της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς»

Άρθρο 46 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 47 Σήμα Διαφορετικότητας - Προσθήκη παρ. 3 στο άρθρο 17 του ν. 4443/2016

Άρθρο 48 Ίδρυση Κέντρων Αποθεραπείας και Αποκατάστασης από Ν.Π.Δ.Δ. - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 2072/1992

Άρθρο 49 Επιχορήγηση νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας - Τροποποίηση της παρ. 8 του άρθρου 5 του ν. 2646/1998

Άρθρο 50 Μετονομασία Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων - Ο.Δ.Α.Ζ. - Τροποποίηση του άρθρου 9 του ν. 4109/2013

Άρθρο 51 Υιοθεσία ενηλίκου - Τροποποίηση του άρθρου 1579 ΑΚ

Άρθρο 52 Ημιαυτόνομη διαβίωση σε διαμερίσματα των ατόμων δεκαπέντε ετών και άνω που διαβιούν σε Μονάδες Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας

Άρθρο 53 Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τα Παιδιά

Άρθρο 54 Υποχρεώσεις φορέων κοινωνικής πρόνοιας οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες σε ενήλικα άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένους και χρονίως πάσχοντες

Άρθρο 55 Δυνατότητα οργάνωσης εκλογών για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος (ΣΚΛΕ) με αμιγώς ηλεκτρονικά μέσα - Προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 102 του ν. 4488/2017

Άρθρο 56 Παράταση συμβάσεων εργασίας επικουρικού προσωπικού σε προνοιακούς φορείς

Άρθρο 57 Μετάταξη ή απόσπαση υπαλλήλων Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας και λοιπών προνοιακών φορέων - Τροποποίηση του άρθρου 19 του ν. 4659/2020

Άρθρο 58 Πρόγραμμα χρηματοδότησης για τη δημιουργία νέων τμημάτων βρεφικής φροντίδας

Άρθρο 59 Εξουσιοδοτικές διατάξεις
ΜΕΡΟΣ ΣΤ'

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Άρθρο 60 Εργασιακοί σύμβουλοι στα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης

Άρθρο 61 Προσλήψεις Εργασιακών Συμβούλων

Άρθρο 62 Επικεφαλής Μέσου Διοικητικού Επιπέδου στα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης

Άρθρο 63 Εξατομικευμένη προσέγγιση

Άρθρο 64 Ομαδικές Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

Άρθρο 65 Διευθυντές Μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

Άρθρο 66 Μονάδα Εξυπηρέτησης Μεγάλων και Μεσαίων Επιχειρήσεων

Άρθρο 67 Μετακινήσεις του Διοικητή του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού - Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 2 της υποπαρ. Δ9 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015

Άρθρο 68 Παράταση της έναρξης ισχύος του Οργανισμού του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού - Τροποποίηση του άρθρου 73 του ν. 4623/2019 - Χρόνος έκδοσης του Κανονισμού Ταμειακής και Λογιστικής Διαχείρισης του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού - Τροποποίηση του άρθρου 75 του ν. 4756/2020

Άρθρο 69 Δυνατότητα μεταβίβασης αρμοδιοτήτων διατάκτη του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

Άρθρο 70 Άρση κωλύματος ένταξης στο Μητρώο Ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού για μέλη δασικών συνεταιρισμών - Επιδότηση ανεργίας για τους δικαιούχους του άρθρου δέκατου όγδοου της από 13.8.2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου - Τροποποίηση του άρθρου δέκατου όγδοου της από 13.8.2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου

Άρθρο 71 Προϋποθέσεις τακτικής επιδότησης ανεργίας εποχικά εργαζομένων σε τουριστικά και επισιτιστικά επαγγέλματα για το έτος 2021 - Προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 4 του ν. 1545/1985

Άρθρο 72 Παράταση της προθεσμίας υποβολής αίτησης για δεύτερο στάδιο υπαγωγής σε ρύθμιση του ν. 4611/2019

Άρθρο 73 Ρύθμιση οφειλών προς τον Ενιαίο Δημοσιογραφικό Οργανισμό Επικουρικής Ασφάλισης και Περίθαλψης - Προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 50 του ν. 4779/2021

Άρθρο 74 Καθορισμός ποσού για τη χρηματοδότηση της δαπάνης από την εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων - Τροποποίηση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 120 του ν. 4611/2019

Άρθρο 75 Κίνητρο για υπαλλήλους e-Ε.Φ.Κ.Α. στον τομέα της εξυπηρέτησης πολιτών - Τροποποίηση του άρθρου 21 του ν. 4354/2015

ΜΕΡΟΣ Ζ'**ΑΛΛΕΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 76 Απαλλαγή από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) για τα κτίσματα μετά του αναλογούντος οικοπέδου που ευρίσκονται σε περιοχές που επλήγησαν από τις φυσικές καταστροφές της 30ής Οκτωβρίου 2020 και της 3ης Μαρτίου 2021 - Προσθήκη παρ. 7Γ και 7Δ στην παρ. 7 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013

Άρθρο 77 Παράταση εφαρμογής του μηχανισμού αυτόματης επιστροφής (clawback) φαρμακευτικής δαπάνης και δαπάνης υπηρεσιών υγείας - Μείωση του clawback και εξορθολογισμός της φαρμακευτικής δαπάνης - Τροποποίηση του άρθρου 25 του ν. 4549/2018

Άρθρο 78 Παράταση της προθεσμίας εξέτασης αιτήσεων για την απόδειξη ύπαρξης διαδόχων και για την παραχώρηση σε αυτούς ακινήτων που ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και ευρίσκονται εντός του εγκεκριμένου με το βασιλικό διάταγμα της 29ης.7.1894 ρυμοτομικού σχεδίου στις θέσεις «Ράχη και Μαχάλα» Μαλεσίνας - Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 28 του ν. 4778/2021

ΜΕΡΟΣ Η'**ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ**

Άρθρο 79 Έναρξη ισχύος

ΜΕΡΟΣ Α'**ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ****Άρθρο 1
Σκοπός**

Με τις διατάξεις του παρόντος θεσπίζεται σειρά μέτρων, τα οποία αποσκοπούν στην πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης.

**Άρθρο 2
Αντικείμενο**

Αντικείμενο του παρόντος είναι η εξειδίκευση των μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης της παιδικής κακοποίησης μέσω του καθορισμού των αρμόδιων για την εφαρμογή τους φορέων ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου, της παρακολούθησης της εφαρμογής τους μέσω πληροφοριακού συστήματος, καθώς και της εισαγωγής κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τα μέτρα αυτά.

**Άρθρο 3
Ορισμοί**

Για τους σκοπούς του παρόντος νοούνται ως:

α) «Εθνικό Σύστημα Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών»: ο συντονιστικός μηχανισμός, στον οποίο γίνεται καταγραφή όλων των γνωστοποιήσεων περιστατικών κακοποίησης ανηλίκων που υποβάλλονται από τους Φορείς Παιδικής Προστασίας.

β) «Κακοποίηση ανηλίκου»: όλες οι μορφές σωματικής ή συναισθηματικής κακής μεταχείρισης, σεξουαλικής κακοποίησης, παραμέλησης, αμελούς θεραπευτικής αντιμετώπισης ή εκμετάλλευσης για εμπορικούς ή άλλους σκοπούς.

γ) «Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων»: το φυσικό πρόσωπο που ορίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 5, σε κάθε

μονάδα Φορέα Παιδικής Προστασίας, το οποίο αναλαμβάνει τη συγκέντρωση και καταγραφή των αναφορών περιστατικών κακοποίησης ανηλίκων, τη διαβίβασή τους στον αρμόδιο Εισαγγελέα ή στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή ή δυνητικά στις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. α' βαθμού, καθώς και τη χωρίς χρονοτριβή παράλληλη ενημέρωση της διοίκησης του φορέα.

δ) «Φορείς Παιδικής Προστασίας»: οι φορείς κοινωνικής πρόνοιας δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, οι οποίοι παρέχουν οργανωμένες υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας για την προστασία του ανηλίκου, συμπεριλαμβανομένου του ανηλίκου με αναπηρία, κατά την έννοια του άρθρου 9 του ν. 4109/2013 (Α' 16), του άρθρου 1 του ν. 2345/1995 (Α' 213) και των άρθρων 1 και 2 του ν. 4756/2020 (Α' 235). Ειδικότερα, στους Φορείς Παιδικής Προστασίας συμπεριλαμβάνονται οι φορείς που έχουν την ευθύνη λειτουργίας:

δα) Παραρτημάτων Προστασίας Παιδιού των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας των Περιφερειών και των Μονάδων Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας ιδιωτικού δικαίου.

δβ) Μονάδων Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης, και ειδικότερα παιδικών, βρεφικών, βρεφονηπιακών σταθμών, σταθμών ολοκληρωμένης φροντίδας και Μονάδων Απασχόλησης βρεφών και νηπίων.

δγ) Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και Ατόμων με Αναπηρία, και

δδ) παιδικών κατασκηνώσεων.

Άρθρο 4**Υποχρέωση αναφοράς περιστατικών κακοποίησης ανηλίκων**

1. Οι Φορείς Παιδικής Προστασίας υποχρεούνται να μεριμνούν για την έγκαιρη αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης των ανηλίκων που τελούν υπό την προστασία τους, τα οποία είτε καταγγέλλονται είτε υποπίπτουν στην αντίληψη των απασχολούμενων σε αυτούς. Σε περίπτωση που η αναφορά περιστατικού κακοποίησης προέρχεται από ωφελούμενο με αναπηρία, εφαρμόζονται μέθοδοι εναλλακτικής επικοινωνίας, όποτε αυτό κρίνεται απαραίτητο, και αναγνωρίζονται και αξιολογούνται ανάλογα οι αντιδράσεις του ωφελούμενου ή η τυχόν μεταβολή στη συμπεριφορά του.

2. Ειδικότερα, οι Φορείς Παιδικής Προστασίας, δια του Υπεύθυνου Προστασίας Ανηλίκων του άρθρου 5, υποχρεούνται να γνωστοποιούν χωρίς χρονοτριβή στις αρμόδιες αρχές:

α) κάθε προφορική ή έγγραφη, επώνυμη ή ανώνυμη, αναφορά περιστατικού κακοποίησης, η οποία προέρχεται από τους ωφελούμενους των Μονάδων που τελούν υπό την ευθύνη λειτουργίας των Φορέων Παιδικής Προστασίας, από μέλη του προσωπικού τους, ανεξαρτήτως της σχέσης εργασίας τους, από εθελοντές, από μέλη της οικογένειας των ωφελούμενων, καθώς και από οποιονδήποτε τρίτο, και

β) κάθε περιστατικό κακοποίησης ανηλίκου που περιέρχεται με άλλο τρόπο στην αντίληψή τους.

3. Η γνωστοποίηση της παρ. 2 καταλαμβάνει κάθε περιστατικό κακοποίησης, οπουδήποτε και αν λαμβάνει χώρα, συμπεριλαμβανομένων όσων λαμβάνουν χώρα κατά την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας από τους Φορείς Παιδικής Προστασίας.

Άρθρο 5

Ορισμός Υπευθύνου Προστασίας Ανηλίκων

1. Σε κάθε μονάδα των Φορέων Παιδικής Προστασίας ορίζεται Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων. Ο Φορέας Παιδικής Προστασίας υποχρεούται να αναρτά σε εμφανές σημείο των κοινόχρηστων χώρων της μονάδας το όνομα, τα στοιχεία επικοινωνίας και τα κανάλια επικοινωνίας με τον Υπεύθυνο Προστασίας Ανηλίκων.

2. Τα καθήκοντα Υπευθύνου Προστασίας Ανηλίκων ανατίθενται από τον διευθυντή της μονάδας ή το φυσικό πρόσωπο που διευθύνει τον οικείο Φορέα Παιδικής Προστασίας ή προΐσταται αυτού, που συστήνεται και λειτουργεί από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών, σε μέλος του προσωπικού, κοινωνικό λειτουργό ή ψυχολόγο. Αν στη μονάδα δεν απασχολείται προσωπικό των ανωτέρω ειδικοτήτων, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του διευθυντή της μονάδας ή του φυσικού προσώπου που διευθύνει τον οικείο Φορέα Παιδικής Προστασίας ή προΐσταται αυτού, που συστήνεται και λειτουργεί από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών, Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων ορίζεται μέλος του προσωπικού, ειδικότητας που σχετίζεται με την παιδική προστασία. Η απόφαση ορισμού Υπευθύνου Προστασίας Ανηλίκων κοινοποιείται στην αρμόδια Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας ή, κατά περίπτωση, στο Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης των Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας της οικείας Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας εντός δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

3. Πριν από την ανάληψη των καθηκόντων του, ο Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων προσκομίζει το αντίγραφο ποινικού μητρώου, καθώς και την υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 7. Στις περιπτώσεις Φορέων Παιδικής Προστασίας δημοσίου δικαίου, το εν λόγω αντίγραφο αναζητείται αυτεπαγγέλτως.

4. Ο Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων δεσμεύεται από την υποχρέωση τήρησης απορρήτου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

5. Στο πλαίσιο της διαδικασίας πιστοποίησής τους, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 2646/1998 (Α' 236), οι Φορείς Παιδικής Προστασίας υποχρεούνται να υποβάλουν στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.) αντίγραφο της απόφασης ορισμού Υπευθύνου Προστασίας Ανηλίκων.

Άρθρο 6

Έννομη προστασία Υπευθύνου Προστασίας Ανηλίκων

1. Ο Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων, καθώς και το λοιπό προσωπικό των Φορέων Παιδικής Προστασίας που προβαίνουν σε αναφορά περιστατικού κακοποίησης, δεν εγκαλούνται, δεν ενάγονται, δεν διώκονται πειθαρχικά, δεν απολύονται, ούτε υφίστανται άλλου είδους κυρώσεις ή δυσμενή μεταχείριση, για το περιστατικό που ανέφε-

ραν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, παρά μόνον εάν προέβησαν εν γνώσει τους σε αναληθή αναφορά.

2. Ο Φορέας Παιδικής Προστασίας, στον οποίο απασχολείται ο Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων που προέβη σε αναφορά περιστατικού κακοποίησης δύναται, κατόπιν έγγραφης συναίνεσής του, να αναλάβει τις δαπάνες για τη νομική υποστήριξη του αναφέροντος, στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς που προέκυψε λόγω αναφοράς περιστατικού κακοποίησης, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για την άσκηση των αναγκαίων ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων και για τη διενέργεια των σχετικών διαδικαστικών πράξεων ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών ή δικαστικών αρχών. Ο Φορέας Παιδικής Προστασίας, στον οποίο απασχολείται ο Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων ή ο έτερος αναφέρων, μπορεί επίσης να παρεμβαίνει προς υπεράσπισή του ενώπιον των διοικητικών ή δικαστικών αρχών. Ειδικά, σε περίπτωση δημόσιου φορέα ισχύει το άρθρο 52 του ν. 4674/2020 (Α' 53).

3. Σε περίπτωση δημόσιου φορέα, τα έξοδα βαρύνουν τον προϋπολογισμό του οικείου φορέα. Η καταβολή των ανωτέρω δαπανών γίνεται εφόσον, για τις ποινικές υποθέσεις, εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση, με την οποία οι υπάλληλοι κηρύσσονται αθώοι ή απαλλάσσονται των κατηγοριών ή τελεσίδικο βούλευμα του Δικαστικού Συμβουλίου, με το οποίο παύει οριστικά η ποινική δίωξη εναντίον τους ή τίθεται η υπόθεση στο αρχείο και εφόσον προσκομισθούν τα νόμιμα παραστατικά. Το αιτούμενο ποσό δεν δύναται να υπερβαίνει το τριπλάσιο του ποσού αναφοράς κάθε διαδικαστικής πράξης ή παρεχόμενης υπηρεσίας, όπως προσδιορίζεται στους πίνακες αμοιβών του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013, Α' 208).

Άρθρο 7

Κώλυμα απασχόλησης προσωπικού σε Φορείς Παιδικής Προστασίας

1. Απαγορεύεται η πρόσληψη ή η έναρξη απασχόλησης σε Φορείς Παιδικής Προστασίας, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, προσώπου που έχει καταδικασθεί αμετάκλητα για: α) εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας, οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, και τα εγκλήματα σχετικά με την οικογένεια των άρθρων 360 και 360Α του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95), β) εγκλήματα του ν. 3500/2006 (Α' 232) για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, γ) εμπορία ανθρώπων σύμφωνα με το άρθρο 323Α του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95) και τον ν. 4251/2014 (Α' 80), δ) εμπορία ναρκωτικών σύμφωνα με τον ν. 4139/2013 (Α' 74). Ειδικότερες διατάξεις που ήδη ισχύουν διατηρούνται σε ισχύ. Η απαγόρευση του πρώτου εδαφίου εκτείνεται και στις περιπτώσεις που, κατά τον χρόνο της πρόσληψης ή της έναρξης απασχόλησης, εκκρεμεί ποινική δίωξη ή βρίσκεται σε ισχύ οριστική ή τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση, η οποία δεν έχει καταστεί αμετάκλητη.

2. Η απαγόρευση της παρ. 1 καταλαμβάνει:

α) προσωπικό που απασχολείται στους Φορείς Παιδικής Προστασίας με συμβάσεις έργου, παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών, συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας, καθώς και συμβάσεις δανειζόμενου προσωπικού ή προσωπικού που συμβάλλεται με εργολάβο, και
β) πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες εθελοντικά.

3. Προϋπόθεση για την πρόσληψη ή την έναρξη απασχόλησης σε Φορείς Παιδικής Προστασίας είναι η προσκόμιση αντιγράφου ποινικού μητρώου δικαστικής ή γενικής χρήσης, σύμφωνα με το άρθρο 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96), από τον υποψήφιο προς πρόσληψη ή απασχόληση, από το οποίο προκύπτει ότι δεν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για τα αδικήματα της παρ. 1, καθώς και υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 1599/1986 (Α' 75), με την οποία δηλώνεται ότι, κατά τον χρόνο υποβολής της, δεν εκκρεμεί εις βάρος του ποινική δίωξη και ότι δεν βρίσκεται σε ισχύ οριστική ή τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση για τα ίδια αδικήματα, η οποία δεν έχει καταστεί αμετάκλητη. Το αντίγραφο ποινικού μητρώου προσκομίζεται από τον υποψήφιο προς πρόσληψη ή απασχόληση στους Φορείς Παιδικής Προστασίας ιδιωτικού δικαίου και αναζητείται αυτεπάγγελτα από τους Φορείς Παιδικής Προστασίας δημοσίου δικαίου.

4. Οι παρ. 1, 2 και 3 ισχύουν και για το σύνολο του προσωπικού που ήδη απασχολείται με φυσική παρουσία στους Φορείς Παιδικής Προστασίας κατά τη δημοσίευση του παρόντος. Στην περίπτωση αυτήν, η προσκόμιση της υπεύθυνης δήλωσης και η αυτεπάγγελτη αναζήτηση ή η προσκόμιση, κατά περίπτωση, του αντιγράφου ποινικού μητρώου γίνονται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.

5. Τα πρόσωπα τα οποία δεν προσκομίζουν εντός της προθεσμίας της παρ. 4 την υπεύθυνη δήλωση και το αντίγραφο ποινικού μητρώου, στην περίπτωση που αυτό δεν αναζητείται αυτεπάγγελτα, δεν επιτρέπεται να παρέχουν υπηρεσίες ή να εκτελούν έργο με φυσική παρουσία εντός της μονάδας του Φορέα Παιδικής Προστασίας. Από την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας της παρ. 4 μέχρι τη λήψη της υπεύθυνης δήλωσης και του αντιγράφου ποινικού μητρώου, στην περίπτωση που αυτό δεν αναζητείται αυτεπάγγελτα, ο Φορέας Παιδικής Προστασίας υποχρεούται να μην κάνει δεκτή την παροχή της εργασίας του εργαζομένου ή την εκτέλεση του έργου, που του είχε ανατεθεί, ή την παροχή της υπηρεσίας του εθελοντή και απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής αποδοχών ή αμοιβής.

6. Αν από τον έλεγχο της υπεύθυνης δήλωσης και του αντιγράφου ποινικού μητρώου προκύπτει ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 1, παύει υποχρεωτικά η με φυσική παρουσία εντός της μονάδας του Φορέα Παιδικής Προστασίας παροχή της υπηρεσίας ή η εκτέλεση του έργου που ανατέθηκε στα πρόσωπα των παρ. 1 και 2. Αν η υπηρεσία, η παροχή της οποίας παύει υποχρεωτικά, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, προϋποθέτει τη φυσική παρουσία των προσώπων αυτών εντός της μονάδας του Φορέα Παιδικής Προστασίας και αφορά απασχολούμενους στον δημόσιο τομέα, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί αυτοδίκαιης αργίας χωρίς καταβολή αποδοχών αργίας και οι οικείες πειθαρχικές διατάξεις που εφαρμόζονται στο προσωπικό του φορέα. Ειδικά στην περίπτωση της αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης για τα εγκλήματα της παρ. 1, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί έκπτωσης του ν. 3528/2007 (Α' 26), του

ν. 3584/2007 (Α' 143) ή του π.δ. 410/1988 (Α' 191). Ειδικά για τους υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου στον δημόσιο τομέα, η συνδρομή των προϋποθέσεων της παρ. 1 ή η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας της παρ. 4 συνιστά σπουδαίο λόγο για καταγγελία της σύμβασης.

7. Μετά τον έλεγχο των παρ. 3 και 4, το πρόσωπο που απασχολείται στον Φορέα Παιδικής Προστασίας υποχρεούται σε εκ νέου προσκόμιση αντιγράφου ποινικού μητρώου δικαστικής ή γενικής χρήσης και της σχετικής υπεύθυνης δήλωσης εντός του τελευταίου διμήνου κάθε έτους.

Άρθρο 8 **Κώλυμα χορήγησης άδειας ίδρυσης** **και λειτουργίας μονάδων Φορέων** **Παιδικής Προστασίας**

1. Η πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 7 συνιστά προϋπόθεση για την έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των μονάδων των Φορέων Παιδικής Προστασίας αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και για την τροποποίηση της ισχύουσας άδειας σε περίπτωση μεταβολής του ιδιοκτησιακού καθεστώτος του αδειοδοτηθέντος φορέα. Κατά την έκδοση ή την τροποποίηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας μονάδων Φορέων Παιδικής Προστασίας, υποβάλλεται η υπεύθυνη δήλωση της παρ. 3 του άρθρου 7 και η αδειοδοτούσα αρχή αναζητεί αυτεπάγγελτως το αντίγραφο ποινικού μητρώου του άρθρου 7 για το φυσικό πρόσωπο που αιτείται την έκδοση ή τροποποίηση της άδειας, για το φυσικό πρόσωπο εταίρο εταιρίας που αιτείται την έκδοση ή τροποποίηση της άδειας, για τον νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα, καθώς και για τα μέλη της Διοίκησής του.

2. Η προϋπόθεση της παρ. 1 ισχύει και για τη διατήρηση σε ισχύ της αδειοδότησης των λειτουργούντων, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, Φορέων Παιδικής Προστασίας. Προς τούτο, η αδειοδοτούσα αρχή αναζητεί αυτεπάγγελτως εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, το αντίγραφο ποινικού μητρώου του άρθρου 7 για τα πρόσωπα της παρ. 1. Αν από τα υποβληθέντα στοιχεία προκύπτει, ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 1, ο Φορέας Παιδικής Προστασίας οφείλει να προβεί χωρίς χρονοτριβή στην αντικατάσταση του νόμιμου εκπροσώπου του ή των μελών της Διοίκησής του από πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1. Αν η μη πλήρωση των προϋποθέσεων αυτών διαπιστώνεται στο πρόσωπο του αδειοδοτηθέντος φυσικού προσώπου ή εταίρου σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, τα πρόσωπα αυτά απαγορεύεται να εισέρχονται στην αδειοδοτημένη μονάδα του Φορέα Παιδικής Προστασίας.

3. Ειδικά για τους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών, η υποχρέωση προσκόμισης υπεύθυνης δήλωσης και αντιγράφου ποινικού μητρώου των παρ. 1 και 2 και οι συνέπειες του τρίτου εδαφίου της παρ. 2 αφορούν στο φυσικό πρόσωπο, που προΐσταται του οικείου Φορέα Παιδικής Προστασίας.

Άρθρο 9 **Εθνικό Σύστημα Καταγραφής και** **Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών** **κακοποίησης ανηλίκων**

1. Συνιστάται Εθνικό Σύστημα Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης ανηλίκων ως συντονιστικός μηχανισμός, στον οποίο γίνεται καταγραφή όλων των γνωστοποιήσεων περιστατικών κακοποίησης ανηλίκων που υποβάλλονται από τους Φορείς Παιδικής Προστασίας και κάθε άλλον φορέα που παρέχει υπηρεσίες σε ανηλίκους.

2. Ο Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων υποχρεούται στην υποβολή των αναφορών του άρθρου 4 στο Εθνικό Σύστημα Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης ανηλίκων που λειτουργεί στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.).

3. Για τις ανάγκες του Εθνικού Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών, ειδικώς εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοί του Ε.Κ.Κ.Α., καθώς και οι Υπεύθυνοι Προστασίας Ανηλίκων των Φορέων Παιδικής Προστασίας προβαίνουν σε καταχώριση στοιχείων, με σκοπό τη δημιουργία βάσης δεδομένων, την εξαγωγή στατιστικών στοιχείων, την παρακολούθηση της εφαρμογής των σχετικών πολιτικών και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των συναφών παρεμβάσεων. Στη βάση των στοιχείων αυτών, το Ε.Κ.Κ.Α. εκπονεί ετήσια έκθεση αξιολόγησης της εφαρμογής της ανωτέρω πολιτικής.

Άρθρο 10 **Ενίσχυση δεξιοτήτων προσωπικού**

1. Οι Φορείς Παιδικής Προστασίας οφείλουν να προβαίνουν στις απαραίτητες ενέργειες για την ενίσχυση των δεξιοτήτων του προσωπικού που απασχολούν με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, καθώς και των φυσικών προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες εθελοντικά, ιδίως στον εντοπισμό των κινδύνων, στην αναγνώριση της κακοποίησης και στη μεθοδολογία καταγραφής των περιστατικών.

2. Η ενίσχυση των δεξιοτήτων δύναται να διεξαχθεί με κάθε πρόσφορο τρόπο και μέσο, συμπεριλαμβανομένης και της εξ αποστάσεως και ασύγχρονης εκπαίδευσης, καθώς και μέσω της χρήσης ειδικά διαμορφωμένων εργαλείων και ενημερωτικών εντύπων.

Άρθρο 11 **Κυρώσεις**

1. Ο κοινωνικός σύμβουλος της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995 (Α' 213) ελέγχει τους Φορείς Παιδικής Προστασίας ως προς τη συμμόρφωσή τους προς τις υποχρεώσεις των άρθρων 4, 5, 7, 8 και 9 του παρόντος. Αν διαπιστωθούν παραβάσεις, μετά από έρευνα του κοινωνικού συμβούλου ή και άλλων αρμόδιων οργάνων που διενεργούν ελέγχους σύμφωνα με τα οριζόμενα στη νομοθεσία για τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, συντάσσεται σχετική έκθεση, η οποία κοινοποιείται άμεσα στο αρμόδιο για την επιβολή κυρώσεων όργανο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή στον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για

τους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών.

2. Αν διαπιστωθούν παραβάσεις επιβάλλονται οι εξής κυρώσεις:

α) Αν διαπιστωθεί ότι ο Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων παρέλειψε να προβεί χωρίς χρονοτριβή στη γνωστοποίηση των αναφορών κακοποίησης της παρ. 2 του άρθρου 4 στις αρμόδιες αρχές, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για τους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών, επιβάλλεται πρόστιμο πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ σε βάρος του Φορέα Παιδικής Προστασίας, ο οποίος με την ίδια απόφαση υποχρεώνεται σε αντικατάσταση του Υπευθύνου Προστασίας Ανηλίκων. Σε περίπτωση υποτροπής, ως τέτοια νοείται δε η εντός τριετίας από την πρώτη διαπιστωθείσα παράβαση εκ νέου συντέλεσή της, το πρόστιμο διπλασιάζεται.

β) Αν διαπιστωθεί ότι παραβιάσθηκε η υποχρέωση προσκόμισης αντιγράφου ποινικού μητρώου και υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 7, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για τους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών, επιβάλλεται πρόστιμο τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ σε βάρος του Φορέα Παιδικής Προστασίας. Σε περίπτωση υποτροπής, ως τέτοια νοείται δε η εντός τριετίας από την πρώτη διαπιστωθείσα παράβαση εκ νέου συντέλεσή της, το πρόστιμο διπλασιάζεται.

γ) Αν διαπιστωθεί ότι παραβιάσθηκε η υποχρέωση προσκόμισης αντιγράφου ποινικού μητρώου και υπεύθυνης δήλωσης για το υφιστάμενο προσωπικό, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 7, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για τους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών, επιβάλλεται πρόστιμο πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ σε βάρος του Φορέα Παιδικής Προστασίας.

δ) Αν διαπιστωθεί ότι μέλος του υφιστάμενου προσωπικού διώκεται ποινικά ή έχει καταδικαστεί για τα αδικήματα της παρ. 1 του άρθρου 7 και ο φορέας δεν προβεί στις ενέργειες του πρώτου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 7, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για τους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών, επιβάλλεται πρόστιμο δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ σε βάρος του Φορέα Παιδικής Προστασίας.

ε) Αν διαπιστωθεί ότι παραβιάσθηκε η υποχρέωση του Φορέα Παιδικής Προστασίας για εμπρόθεσμη αντικατάσταση του νομίμου εκπροσώπου ή των μελών της Διοίκησης του, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 8, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του

Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για τους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών, ως προς το φυσικό πρόσωπο που διευθύνει τον οικείο Φορέα Παιδικής Προστασίας ή προϊστάται αυτού, επιβάλλεται πρόστιμο πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ σε βάρος του Φορέα Παιδικής Προστασίας. Όμοιο πρόστιμο επιβάλλεται για κάθε μήνα καθυστέρησης συμμόρφωσης προς την ίδια υποχρέωση.

στ) Αν διαπιστωθεί ότι παραβιάστηκε η υποχρέωση απαγόρευσης εισόδου στη μονάδα του αδειοδοτηθέντος φυσικού προσώπου ή εταίρου, σύμφωνα με το τέταρτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 8, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, επιβάλλεται πρόστιμο πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ σε βάρος του Φορέα Παιδικής Προστασίας. Όμοιο πρόστιμο επιβάλλεται για κάθε περίπτωση υποτροπής, αδιακρίτως του χρόνου συντέλεσής της. Η παρούσα περίπτωση δεν εφαρμόζεται στους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών.

ζ) Αν διαπιστωθεί ότι παραβιάστηκε η υποχρέωση του Φορέα Παιδικής Προστασίας να καθιστά προσβάσιμα τα στοιχεία επικοινωνίας του Υπεύθυνου Παιδικής Προστασίας, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 5, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για τους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών, επιβάλλεται πρόστιμο δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ σε βάρος του Φορέα Παιδικής Προστασίας.

η) Αν διαπιστωθεί ότι παραβιάστηκε η υποχρέωση κοινοποίησης της απόφασης ορισμού Υπευθύνου Προστασίας Ανηλίκων, σύμφωνα με το προτελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 5, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για τους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από νομικά πρόσωπα δήμων, επιβάλλεται πρόστιμο τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ σε βάρος του Φορέα Παιδικής Προστασίας.

θ) Αν διαπιστωθεί ότι παραβιάστηκε η υποχρέωση καταχώρισης στο Εθνικό Σύστημα Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών του άρθρου 9, επιβάλλεται για κάθε παράλειψη του Υπεύθυνου Προστασίας Ανηλίκων, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για τους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών, πρόστιμο χιλίων (1.000) ευρώ σε βάρος του Φορέα Παιδικής Προστασίας.

3. Σε περίπτωση υποτροπής ως προς τις παραβάσεις της παρ. 2, ως τέτοια νοείται δε η εντός τριετίας από την πρώτη διαπιστωθείσα παράβαση εκ νέου συντέλεσή της, με την απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων περί επιβολής

προστίμου ανακαλείται η πιστοποίηση του άρθρου 5 του ν. 2646/1998 (Α' 236), αν ο Φορέας είναι πιστοποιημένος. Μετά την ανάκληση της πιστοποίησης σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, ο Φορέας Παιδικής Προστασίας δεν δύναται να λάβει αντίστοιχη πιστοποίηση πριν από την παρέλευση έξι (6) μηνών από την ανάκληση. Η παρούσα περίπτωση δεν εφαρμόζεται στους Φορείς Παιδικής Προστασίας που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών.

4. Οι αποφάσεις επιβολής κυρώσεων των παρ. 2 και 3 προσβάλλονται με προσφυγή ενώπιον του κατά τόπον αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου.

Άρθρο 12

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, καθορίζονται η λειτουργία και η εποπτεία του Εθνικού Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης του άρθρου 9, καθώς και κάθε άλλο ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό θέμα για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΥΨΕΛΗ» - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΕ ΒΡΕΦΙΚΟΥΣ, ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ - ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΡΕΦΩΝ ΚΑΙ ΝΗΠΙΩΝ

Άρθρο 13

Σκοπός

Στο σύνολο των δημοτικών, ιδιωτικών και δημόσιων, βρεφικών, βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών εφαρμόζεται το πρόγραμμα «Κυψέλη», το οποίο έχει ως στόχο: α) την ανάπτυξη και ενίσχυση των δυνατοτήτων και δεξιοτήτων των βρεφών και των νηπίων μέσω, ιδίως, του παιχνιδιού και με σεβασμό στη μοναδικότητα και στον ατομικό ρυθμό ανάπτυξης κάθε βρέφους και νηπίου, καθώς και την ενδυνάμωση της σχέσης μεταξύ οικογένειας και σταθμού και β) την τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση της ανάπτυξης και της προόδου των βρεφών και των νηπίων, προκειμένου να επιτευχθούν η έγκαιρη ανίχνευση δυνατοτήτων και αναγκών και η παραπομπή για περαιτέρω διερεύνηση τυχόν μαθησιακών δυσκολιών, αναπηριών ή άλλων διαταραχών.

Άρθρο 14

Αντικείμενο

1. Το πρόγραμμα «Κυψέλη» περιλαμβάνει:

α) Το αναλυτικό ωρολόγιο καθημερινό πρόγραμμα, στο οποίο ορίζονται, ανά ηλικιακή ομάδα, τα διαστήματα για παιχνίδι, δομημένο και μη δομημένο, ομαδικό και ατομικό, σε εσωτερικό και εξωτερικό χώρο, για πολιτιστικά, τεχνολογικά και άλλου είδους εργαστήρια και δραστηριότητες, για αφήγηση και παραμύθι, καθώς και για σίτιση και ανάπαυση βρεφών και νηπίων. Παράλληλα με το αναλυτικό πρόγραμμα, ορίζονται η στόχευση, όπως ιδίως, η γνωστική, γλωσσική, κοινωνική, σωματική, κινητική και συναισθηματική ανάπτυξη, και το περιεχό-

μενο του προγράμματος και της κάθε δραστηριότητας και δίνονται οδηγίες και πρακτικές κατευθύνσεις στο προσωπικό των σταθμών για την υλοποίησή τους.

β) Την τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση των βρεφών και των νηπίων των σταθμών σε νοητικό, μαθησιακό και ψυχοκοινωνικό επίπεδο, μέσω ειδικών εργαλείων, τουλάχιστον μία φορά ετησίως. Τα εργαλεία χορηγούνται από ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό ατομικά σε κάθε βρέφος και νήπιο. Τα αποτελέσματα συλλέγονται και καταχωρίζονται από το ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό στον ατομικό φάκελο κάθε βρέφους και νηπίου, ο οποίος διατηρείται στον σταθμό. Το ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό ενημερώνει τους γονείς για τα αποτελέσματα και δίνει συμβουλές και κατευθύνσεις στους γονείς και στο προσωπικό του σταθμού. Ο σταθμός λαμβάνει όλα τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων βρεφών και νηπίων.

2. Της καθολικής εφαρμογής του προγράμματος «Κυψέλη» προηγείται πιλοτική εφαρμογή σε βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, η οποία συνίσταται, ιδίως, στην εισαγωγή συγκεκριμένου αναλυτικού ωρολογίου καθημερινού προγράμματος, στη διανομή υλικού για τις δραστηριότητες, στη χορήγηση εργαλείων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των βρεφών και των νηπίων, καθώς και στην εκπαίδευση του προσωπικού για την εφαρμογή του.

Άρθρο 15

Εθνικό Συμβούλιο Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης

1. Συνιστάται «Εθνικό Συμβούλιο Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης», ως συλλογικό συμβουλευτικό και γνωμοδοτικό όργανο, το οποίο υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

2. Σκοπός του Συμβουλίου είναι η επιστημονική έρευνα και μελέτη των θεμάτων λειτουργίας των βρεφικών, βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, καθώς και η διαικτική, επιστημονική και τεχνική υποστήριξη του σχεδιασμού και της εφαρμογής του προγράμματος «Κυψέλη».

Άρθρο 16

Σύνθεση του Εθνικού Συμβουλίου Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης

1. Το Εθνικό Συμβούλιο Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Συμβούλιο) συγκροτείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Εσωτερικών και αποτελείται από δεκαπέντε (15) μέλη με τους αναπληρωτές τους, ως εξής:

α) τον Γενικό Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ως Πρόεδρο,

β) τον Γενικό Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης του Υπουργείου Εσωτερικών, ως Αντιπρόεδρο,

γ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Προστασίας Παιδιού και Οικογένειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,

δ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Πολιτικών Ατόμων με Αναπηρία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,

ε) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών,

στ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Προσωπικού Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών,

ζ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Σπουδών Προγραμμάτων και Οργάνωσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων,

η) τον Προϊστάμενο του Τμήματος Ενίσχυσης Οικογενειακής Συνοχής της Διεύθυνσης Προστασίας Παιδιού και Οικογένειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,

θ) έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Ε.), ο οποίος υποδεικνύεται από την Κ.Ε.Δ.Ε. εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την πρόσκληση του Υπουργού Εσωτερικών για τον ορισμό του,

ι) έναν (1) εκπρόσωπο της δευτεροβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης των ιδιωτικών παιδικών σταθμών, ο οποίος υποδεικνύεται από την οργάνωση εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την πρόσκληση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τον ορισμό του,

ια) ένα (1) μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) από τα Τμήματα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ο οποίος επιλέγεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων κάθε Τμήμα υποδεικνύει έναν εκπρόσωπο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την πρόσκληση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για υπόδειξη και ο Υπουργός επιλέγει έναν από τους υποδειχθέντες,

ιβ) έναν (1) εκπρόσωπο του Πανελληνίου Συνδέσμου Βρεφονηπιαγωγών (Π.Α.ΣΥ.ΒΝ.), ο οποίος υποδεικνύεται από τον Π.Α.ΣΥ.ΒΝ. εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την πρόσκληση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τον ορισμό του και

ιγ) τρεις (3) επιστήμονες εγνωσμένου κύρους με εμπειρία σε θέματα λειτουργίας των βρεφικών, βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών και σε θέματα παιδικής ανάπτυξης και παρακολούθησης αυτής, οι οποίοι επιλέγονται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Εάν στις περ. θ) έως ιβ) παρέλθει άπρακτη η προθεσμία υπόδειξης εκπροσώπου, ο αρμόδιος Υπουργός ορίζει εκπρόσωπο της επιλογής του.

2. Η θητεία του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου είναι τριετής, εκτός εάν πριν από τη λήξη της θητείας τους, κριθεί, με αιτιολογημένη κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Εσωτερικών, ότι αδυνατούν για λόγους που αφορούν στην αξιοπιστία που συνάδει με την άσκηση του ρόλου τους ή για λόγους υγείας, να ασκήσουν τα καθήκοντά τους.

3. Με απόφαση του Συμβουλίου είναι δυνατόν να συνιστώνται ειδικές επιστημονικές επιτροπές και ομάδες εργασίας για την επεξεργασία ειδικότερων θεμάτων. Σε κάθε συνεδρίαση του Συμβουλίου δύναται να προσκα-

λούνται και να μετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου, εμπειρογνώμονες για ζητήματα λειτουργίας των βρεφικών, βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών.

Άρθρο 17
Αρμοδιότητες του Εθνικού Συμβουλίου
Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης

Το Εθνικό Συμβούλιο Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης έχει τις εξής, ιδίως, αρμοδιότητες:

α) Γνωμοδοτεί, ύστερα από σχετικό ερώτημα των αρμόδιων Υπουργών, ή εισηγείται με πρωτοβουλία του αυτεπαγγέλτως για θέματα σχετικά με:

αα) τη διαμόρφωση, τον διαρκή εκσυγχρονισμό και τη βέλτιστη εφαρμογή του προγράμματος «Κυψέλη» στους βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, τόσο στο πιλοτικό στάδιο όσο και στην καθολική εφαρμογή του, καθώς και τον προγραμματισμό και την αποτίμηση της εφαρμογής του,

αβ) την κατάρτιση και επιμόρφωση του ειδικά εκπαιδευμένου προσωπικού και των μεντόρων του άρθρου 19, την επιλογή αυτών, καθώς και τον σχεδιασμό της πολιτικής για την επιμόρφωση των ανωτέρω,

αγ) την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών των βρεφικών, βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών με στόχο τη βελτίωση της ποιότητάς τους.

β) Μελετά συστηματικά:

βα) τα θέματα που συνδέονται με την προσχολική αγωγή και διαπαιδαγώγηση και εισηγείται τρόπους βελτίωσής της,

ββ) τα θέματα και τους παράγοντες που συνδέονται με τους λόγους, για τους οποίους οι γονείς βρεφών και νηπίων δεν επιλέγουν τα προγράμματα των βρεφικών, βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών και εισηγείται τρόπους αντιμετώπισης των λόγων αυτών,

βγ) τους παράγοντες που, άμεσα ή έμμεσα, επηρεάζουν τον χαρακτήρα, τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα των σταθμών, όπως το οργανωτικό - διοικητικό σύστημα και οι υλικοτεχνικές υποδομές, και εισηγείται τις βέλτιστες αναγκαίες παρεμβάσεις,

βδ) τα θέματα που σχετίζονται με τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την ανάπτυξη πολιτικών για την αγωγή και φροντίδα βρεφών και παιδιών, με σκοπό την επιμόρφωση των επαγγελματιών και την οργάνωση των σχετικών δράσεων,

βε) στατιστικά στοιχεία από την Ελλάδα και το εξωτερικό και διατυπώνει σχετικές εισηγήσεις για βελτιώσεις του προγράμματος,

βστ) το σχετικό διεθνές και ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο και τις αντίστοιχες κατευθυντήριες οδηγίες.

γ) Σχεδιάζει υποστηρικτικές δράσεις στα θέματα των ανωτέρω αρμοδιοτήτων του, στο πλαίσιο της εφαρμογής νέων πολιτικών απασχόλησης βρεφών ή και παιδιών.

δ) Σχεδιάζει δράσεις επιμόρφωσης των επαγγελματιών και παρακολουθεί την υλοποίησή τους στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.

ε) Εισηγείται σχετικά με τα μέτρα και την πολιτική για τη στήριξη και την αποτίμηση της λειτουργίας των σταθμών.

στ) Παρακολουθεί και αξιολογεί το πιλοτικό πρόγραμμα «Κυψέλη» και διατυπώνει προτάσεις βελτίωσης κατά την καθολική εφαρμογή του.

ζ) Συγκεντρώνει τις εκθέσεις των μεντόρων του άρθρου 19 και τις επεξεργάζεται, με στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων και την πρόταση βελτιώσεων.

Άρθρο 18
Λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου
Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης

1. Το Εθνικό Συμβούλιο Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Συμβούλιο) συνεδριάζει στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και υποστηρίζεται γραμματειακά από υπάλληλο της Διεύθυνσης Προστασίας Παιδιού και Οικογένειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ο οποίος τηρεί και τα πρακτικά των συνεδριάσεων.

2. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου συγκαλεί το Συμβούλιο και μεριμνά για την υλοποίηση των αποφάσεών του.

3. Το Συμβούλιο συνεδριάζει, με φυσική παρουσία ή μέσω τηλεδιάσκεψης, τακτικά κάθε μήνα και, έκτακτα, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου ή μετά από αίτημα οκτώ (8) τουλάχιστον μελών του.

4. Το Συμβούλιο συνεδριάζει εντός του κανονικού ωραρίου εργασίας των οικείων υπηρεσιών ή σε χρόνο που καλύπτεται από υπερωριακή απασχόληση. Στα μέλη του δεν καταβάλλεται καμία πρόσθετη αμοιβή ή αποζημίωση.

Άρθρο 19
Υποστήριξη της πιλοτικής εφαρμογής
του προγράμματος «Κυψέλη»

1. Την επιμόρφωση και την υποστήριξη του προσωπικού των βρεφικών, βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών στην πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος «Κυψέλη» αναλαμβάνουν εμπειρογνώμονες, οι οποίοι έχουν στην αρμοδιότητά τους ένα συγκεκριμένο αριθμό σταθμών ανά περιοχή («μέντορες»).

2. Οι μέντορες είναι επιστήμονες πανεπιστημιακής εκπαίδευσης με μεταπτυχιακό τίτλο και με τουλάχιστον πενταετή εμπειρία στον χώρο της προσχολικής αγωγής ή της ανάπτυξης βρεφών και νηπίων. Οι μέντορες επιλέγονται με βάση τα προσόντα και την εμπειρία τους και προσλαμβάνονται με συμβάσεις έργου. Η χρηματοδότηση για την κάλυψη του κόστους των μεντόρων προέρχεται από ενωσιακούς πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και εθνικούς πόρους.

3. Στα καθήκοντα των μεντόρων περιλαμβάνονται, ιδίως, η τακτική επικοινωνία με το προσωπικό του σταθμού και η επίσκεψη στις εγκαταστάσεις του με σκοπό την υποστήριξη, τη συμβουλευτική και τη συλλογή στοιχείων αναφορικά με την πιλοτική υλοποίηση του προγράμματος «Κυψέλη», καθώς και η εισήγηση των απαραίτητων προσαρμογών ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε σταθμού. Οι μέντορες αποστέλλουν στο Εθνικό Συμβούλιο Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης μηνιαίες εκθέσεις, στις οποίες καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους και τις προτάσεις τους για την πιλοτική και την καθολική εφαρμογή του προγράμματος.

Άρθρο 20
Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Εσωτερικών, καθορίζονται

η έναρξη του πιλοτικού προγράμματος, οι σταθμοί που συμμετέχουν σε αυτό, το συγκεκριμένο αναλυτικό ωρολόγιο καθημερινό πρόγραμμα που πρέπει να ακολουθείται, το υλικό που διανέμεται για την υλοποίηση του προγράμματος, τα εργαλεία και το προσωπικό που το χορηγεί, η διαδικασία χορήγησής τους, η εκπαίδευση του προσωπικού, ο τρόπος αξιολόγησης του προγράμματος, καθώς και κάθε άλλο ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό θέμα. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται τα ακριβή προσόντα, ο τρόπος και ο φορέας απασχόλησής των μεντόρων, οι όροι της σύμβασής τους, τα καθήκοντά τους, η συνεργασία τους με το προσωπικό των σταθμών, καθώς και κάθε άλλο ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό θέμα αναφορικά με τον ρόλο τους και την απασχόλησή τους. Για την έναρξη και την εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος δεν είναι απαραίτητη η έκδοση των κοινών υπουργικών αποφάσεων των επόμενων παραγράφων.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης, καθορίζεται το έτος έναρξης της καθολικής εφαρμογής του Προγράμματος «Κυψέλη» σε όλους τους σταθμούς της Χώρας.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης, εξειδικεύεται το περιεχόμενο του ενιαίου εφαρμοζόμενου προγράμματος ανά ηλικιακή ομάδα και, ιδίως, ορίζονται το ενδεικτικό ωρολόγιο πρόγραμμα απασχόλησης των βρεφών και των νηπίων, ο απαραίτητος εξοπλισμός για τις καθημερινές δραστηριότητες, δίνονται οδηγίες για τη διατροφή, τον ύπνο και για τη σχέση των επαγγελματιών με τα βρέφη και τα νήπια και με την οικογένειά τους, καθώς και κάθε άλλο ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό θέμα για την εφαρμογή του προγράμματος.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης, καθορίζονται ο τρόπος διενέργειας της τακτικής παρακολούθησης και αξιολόγησης, η συχνότητα, ο τρόπος επιλογής του ειδικά εκπαιδευμένου προσωπικού και η εκπαίδευση αυτού, τα εργαλεία παρακολούθησης, ο τρόπος χορήγησης αυτών, η καταγραφή, συγκέντρωση και επεξεργασία των στοιχείων, η διαδικασία παραπομπής για περαιτέρω διερεύνηση, καθώς και κάθε άλλο ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό θέμα.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Εσωτερικών, εγκρίνεται ο Κανονισμός Λειτουργίας του Εθνικού Συμβουλίου Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης, με τον οποίο καθορίζονται ιδίως, ο τρόπος λειτουργίας του, ο τρόπος σύγκλησης των συνεδριάσεων και λήψης αποφάσεων, η υλικοτεχνική και διοικητική του υποστήριξη και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εκτέλεση του έργου του.

Άρθρο 21

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται η παρ. 5 του άρθρου 41 του ν. 3801/2009 (Α' 163), ως

προς το εφαρμοζόμενο παιδαγωγικό πρόγραμμα στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς των Δήμων.

ΜΕΡΟΣ Γ' ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Άρθρο 22

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος είναι η περαιτέρω ενίσχυση του θεσμού της αναδοχής, ως κρίσιμου εργαλείου αποϊδρυματοποίησης των ανηλίκων, οι οποίοι διαβιούν σε Μονάδες Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας.

Άρθρο 23

Αντικείμενο

Το αντικείμενο του παρόντος συνίσταται στην επιτάχυνση της διαδικασίας τοποθέτησης σε ανάδοχη οικογένεια, στον εξορθολογισμό της εποπτείας της αναδοχής, στην ευρύτερη ενίσχυση του κοινωνικού συμβούλου στο πλαίσιο της εποπτείας αυτής, καθώς και στη βελτιστοποίηση της αποτελεσματικής άσκησης των αρμοδιοτήτων του Εθνικού Συμβουλίου Αναδοχής - Υιοθεσίας.

Άρθρο 24

Ανασυγκρότηση του Εθνικού Συμβουλίου Αναδοχής - Υιοθεσίας - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4538/2018

Στην παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4538/2018 (Α' 85): α) τροποποιείται η περ. θ' ως προς τη συμμετοχή εκπροσώπου της Περιφέρειας στη σύνθεση του Εθνικού Συμβουλίου Αναδοχής - Υιοθεσίας, β) προστίθεται νέα περ. ια' και η παρ. 1 του άρθρου 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Το Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και αποτελείται από τα εξής μέλη με τους αναπληρωτές τους:

α. τον Γενικό Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, ως Πρόεδρο,

β. έναν (1) Εισαγγελέα Ανηλίκων, ο οποίος υποδεικνύεται από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου,

γ. έναν (1) εκπρόσωπο του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργιών Ελλάδος,

δ. έναν (1) νομικό με εμπειρία σε ζητήματα παιδικής προστασίας,

ε. τρεις (3) ειδικούς εμπειρογνώμονες στον χώρο της παιδικής προστασίας,

στ. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, αρμόδιο για θέματα παιδικής προστασίας,

ζ. τον Πρόεδρο του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.),

η. δύο (2) Προέδρους Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας, τα οποία διαθέτουν δομές παιδικής προστασίας, με αναπληρωτές τους δύο (2) Προέδρους άλλων Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας,

θ. έναν (1) υπάλληλο Περιφέρειας με εμπειρία στο πεδίο της παιδικής προστασίας,

ι. έναν (1) εκπρόσωπο της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Σωματείων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία,

ια. έναν (1) εκπρόσωπο του Οργανισμού Πρόνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.).»

Άρθρο 25
Εθνικό Μητρώο Εγκεκριμένων Αναδοχών
Ανηλίκων και Ειδικά Μητρώα Εγκεκριμένων
Αναδοχών Ανηλίκων - Τροποποίηση της
παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 4538/2018

Στην παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 4538/2018 (Α' 85):

α) τροποποιείται η περ. ε' ως προς τις παραπεμπόμενες διατάξεις, β) τροποποιείται η περ. ια' ως προς την καταγραφή της εισαγωγής σε Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας στα Ειδικά Μητρώα Εγκεκριμένων Αναδοχών Ανηλίκων, και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Στα Ειδικά Μητρώα Εγκεκριμένων Αναδοχών Ανηλίκων καταγράφονται τα στοιχεία των Μητρώων των άρθρων 5 και 6, καθώς και τα εξής:

α. τα στοιχεία του αρμόδιου φορέα εποπτείας του άρθρου 13,

β. ο αριθμός πρωτοκόλλου της κοινωνικής έκθεσης της παραγράφου 4 του άρθρου 10 και της παραγράφου 2 του άρθρου 11,

γ. για τα ορφανά, η ληξιαρχική πράξη θανάτου των γονέων και η βεβαίωση της αρμόδιας αρχής, ότι η επιμέλεια του τέκνου δεν έχει ανατεθεί σε άλλο φυσικό πρόσωπο. Για τα τέκνα μονογονεϊκών οικογενειών, αντίγραφο της αίτησης του φυσικού γονέα σύμφωνα με το άρθρο 1532 ΑΚ. Για τα εγκαταλελειμμένα και από τους δύο γονείς ή έκθετα ή κακοποιημένα ή παραμελημένα τέκνα, οποιοδήποτε δημόσιο έγγραφο ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο αρμόδιου οργάνου από το οποίο να προκύπτει το γεγονός της εγκατάλειψης ή έκθεσης ή κακοποίησης ή παραμέλησης του ανήλικου. Για τα ασυνόδευτα ανήλικα, οποιοδήποτε έγγραφο από το οποίο να προκύπτει κάποιο στοιχείο της ταυτότητας, της ηλικίας ή της καταγωγής τους. Τα ανωτέρω στοιχεία καταγράφονται, εφόσον βρίσκονται στη διάθεση της αρμόδιας αρχής,

δ. ο αριθμός της απόφασης που κηρύσσει την αναδοχή ή της εισαγγελικής διάταξης που διατάσσει ως προσωρινό μέτρο την αναδοχή σύμφωνα με το άρθρο 1532 ΑΚ ή ο αριθμός και η ημερομηνία σύναψης της σύμβασης με τους αναδόχους γονείς, ο αριθμός βεβαίωσης της έγκρισης της καταλληλότητας των αναδόχων γονέων και ο αριθμός της πιστοποίησης εκπαίδευσης αναδόχων γονέων,

ε. για τις περιπτώσεις αναδοχής του άρθρου 18 του παρόντος, ο αριθμός της δικαστικής απόφασης που επιβάλλει την αναδοχή ως αναμορφωτικό ή θεραπευτικό μέτρο, σύμφωνα με τα άρθρα 122 ή 123 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95), ή της διάταξης ανακριτή που επιβάλλει την αναδοχή ως περιοριστικό όρο σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 283 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96) ή της εισαγγελικής διάταξης που επιβάλλει την αναδοχή, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 46 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή της απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης που θέτει τον ανήλικο υπό διοικητική επιμέλεια, σύμφωνα με το άρθρο 8 του π.δ. 49/1979,

στ. η αναφορά της αποδοχής ή παραίτησης εκ μέρους των αναδόχων γονέων της τακτικής οικονομικής ενίσχυσης, που προβλέπεται,

ζ. ο προσδιορισμός της κατηγορίας της εγκεκριμένης τακτικής οικονομικής ενίσχυσης, μεταξύ αυτών που ισχύουν, εφόσον αυτή χορηγείται στους ανάδοχους γονείς, η. ο προσδιορισμός της μορφής της αναδοχής σε σχέση με τους ανάδοχους γονείς, συγγενική, επαγγελματική ή άλλη, εφόσον κάποια από αυτές υλοποιείται,

θ. ο προσδιορισμός των εξατομικευμένων αναγκών φροντίδας και αποκατάστασης του ανήλικου, που τοποθετείται σε αναδόχους γονείς,

ι. η καταγραφή των σημαντικών αλλαγών που πραγματοποιούνται σχετικά με τον ανήλικο που έχει τοποθετείται για φροντίδα και τους αναδόχους γονείς, όπως η διακοπή αναδοχής, η αλλαγή αναδόχων γονέων, η αλλαγή της σύνθεσης ή της κατοικίας των αναδόχων γονέων, η επιστροφή στη βιολογική οικογένεια ή σε συγγενείς του και η υιοθεσία,

ια. η εισαγωγή σε Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, εφόσον ο ανήλικος πριν από την τοποθέτησή του σε αναδοχή βρισκόταν σε μονάδα παιδικής προστασίας, ή η τοποθέτηση σε άλλο πρόγραμμα προστατευμένης φροντίδας, η εμφάνιση αναπηρίας ή σημαντικού προβλήματος υγείας που απαιτεί ειδική φροντίδα ή αποκατάσταση και αλλαγή κατηγορίας οικονομικής ενίσχυσης και οι λόγοι αυτών, όπου απαιτείται,

ιβ. η καταγραφή της εκτίμησης της κατάστασης του ανήλικου που είχε τοποθετηθεί για φροντίδα σε ανάδοχο γονέα, κατά τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας του και τα περαιτέρω μέτρα προστασίας και φροντίδας που απαιτούνται.»

Άρθρο 26
Ηλικιακά όρια αναδοχής - Τροποποίηση της
παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4538/2018

Στην παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4538/2018 (Α' 85): α) αντικαθίσταται η περ. α', β) τροποποιείται η περ. γ' ως προς τα αναφερόμενα αδικήματα και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Η τοποθέτηση ανήλικου σε ανάδοχους γονείς επιτρέπεται εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α. οι ανάδοχοι γονείς έχουν συμπληρώσει τα εικοσιπέντε (25) έτη και δεν έχουν υπερβεί τα εβδομήντα πέντε (75), έχουν δε διαφορά ηλικίας από το αναδεχόμενο άτομο από δεκαοκτώ (18), έως εξήντα (60) έτη. Σε περίπτωση αναδοχής από δύο συζύγους ή τα μέρη που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, οι ηλικιακές προϋποθέσεις αρκεί να συντρέχουν στο πρόσωπο μόνο του ενός. Σε περίπτωση αναδοχής τέκνου του συζύγου ή του ετέρου μέρους του συμφώνου συμβίωσης, η αναδοχή επιτρέπεται και όταν υπάρχει διαφορά ηλικίας μικρότερη των δεκαοκτώ (18), αλλά όχι κάτω των δεκαπέντε (15) ετών. Οι ανωτέρω περιορισμοί της ηλικίας δεν ισχύουν για την περίπτωση της συγγενικής αναδοχής,

β. οι ανάδοχοι γονείς έχουν καλή ψυχική, διανοητική και σωματική υγεία, ιδίως μάλιστα δεν πάσχουν από χρόνια μεταδοτικά νοσήματα. Οι συνοικούντες των αναδόχων γονέων δεν πάσχουν από χρόνια μεταδοτικά νοσήματα και έχουν καλή ψυχική υγεία,

γ. οι ανάδοχοι γονείς και οι συνοικούντες με αυτούς δεν έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα ή δεν εκκρεμεί σε βάρος τους ποινική δίωξη για τα αδικήματα που επισύρουν έκπτωση από τη γονική μέριμνα, σύμφωνα με το άρθρο 1537 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164), για εμπορία ανθρώπων, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 323Α του Ποινικού Κώδικα, για τα αδικήματα του 19ου Κεφαλαίου του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95) που στρέφονται σε βάρος ανηλίκων, ληστείας, καθώς και για όσα προβλέπονται από τη νομοθεσία για τα ναρκωτικά ή την εμπορία οργάνων,

δ. οι ανάδοχοι γονείς έχουν αποδεδειγμένα τη δυνατότητα να καλύψουν τα βασικά έξοδα διατροφής, μόρφωσης και ιατρικής περίθαλψης του ανάδοχου τέκνου, διαθέτοντας επαρκείς προς τούτο οικονομικούς πόρους και καταβάλλοντας προσωπική φροντίδα,

ε. οι ανάδοχοι γονείς είναι εγγεγραμμένοι στο Εθνικό Μητρώο Υποψήφιων Αναδόχων Γονέων της παρ. 1 του άρθρου 6. Σε απρόβλεπτες ή επείγουσες περιπτώσεις, όπως ενδεικτικά αναφέρεται ο αιφνίδιος θάνατος των γονέων, η εγκληματική ενέργεια μεταξύ των γονέων, η απροειδοποίητη εγκατάλειψη της οικογενειακής εστίας από τους γονείς, η ως άνω προηγούμενη εγγραφή των αναδόχων γονέων στο Εθνικό Μητρώο Υποψήφιων Αναδόχων Γονέων της παρ. 1 του άρθρου 6 δύναται να παραλειφθεί, εφόσον πρόκειται για συγγενική αναδοχή. Οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στις περ. β', γ' και δ' πρέπει να συντρέχουν καθ' όλη τη διάρκεια της αναδοχής.»

Άρθρο 27

Ανήλικοι δυνάμενοι να τοποθετηθούν σε ανάδοχο γονέα με σύμβαση - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4538/2018

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4538/2018 (Α' 85) τροποποιείται: α) με την αντικατάσταση της φράσης «σύμφωνα με το άρθρο 1655 ΑΚ και τηρουμένων και των λοιπών σχετικών διατάξεων του ΑΚ» με τη φράση «τηρουμένων των διατάξεων του Δέκατου Πέμπτου Κεφαλαίου του Τέταρτου Βιβλίου του ΑΚ για την αναδοχή ανηλίκου», β) με επέκταση της δυνατότητας τοποθέτησης ανηλίκου σε ανάδοχο γονέα και από τον φορέα που έχει την επιμέλειά του και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι φυσικοί γονείς ή ο επίτροπος ή ο φορέας που έχει την επιμέλεια του ανηλίκου μπορούν τηρούμενων των διατάξεων του Δέκατου Πέμπτου Κεφαλαίου του Τέταρτου Βιβλίου του ΑΚ για την αναδοχή ανηλίκου, να τοποθετήσουν το ανήλικο παιδί με γνώμονα πάντα το βέλτιστο συμφέρον του σε ανάδοχους γονείς, κατά προτίμηση συγγενείς, καταρτίζοντας μαζί τους εγγράφως τη σχετική σύμβαση. Αν τα ανωτέρω πρόσωπα το κρίνουν σκόπιμο μπορούν να ζητήσουν τη συνδρομή του αρμόδιου σύμφωνα με το άρθρο 13 φορέα, για εξεύρεση της κατάλληλης οικογένειας. Λαμβάνεται υπόψη και γίνεται ειδική μνεία στη γνώμη του ανηλίκου, η οποία έχει ληφθεί πριν από την τοποθέτησή του σε ανάδοχη οικογένεια, ύστερα από ακρόασή του από την αρμόδια

κοινωνική υπηρεσία, ανάλογα πάντα με την ηλικία και το βαθμό ωριμότητάς του.»

Άρθρο 28

Εποπτεία της αναδοχής - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 4538/2018

Η παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 4538/2018 (Α' 85) τροποποιείται ως προς τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις ανάθεσης της εποπτείας της αναδοχής και διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Η εποπτεία της αναδοχής, σύμφωνα με τον νόμο και τις ειδικότερες ρυθμίσεις του παρόντος, ανατίθεται, κατά περίπτωση, στους εξής φορείς:

α. Στα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφερειών του άρθρου 9 του ν. 4109/2013 (Α' 16) για τους ανηλικούς που έχουν υπό την προστασία τους, όταν αυτοί τοποθετούνται σε αναδοχή, και οι ανάδοχοι γονείς κατοικούν εντός των ορίων της περιφερειακής ενότητας, στην οποία βρίσκεται η έδρα του φορέα. Εάν ο ανήλικος υπό την προστασία των ανωτέρω φορέων τοποθετηθεί σε ανάδοχους γονείς, οι οποίοι κατοικούν σε διαφορετική περιφερειακή ενότητα, η εποπτεία της αναδοχής ανατίθεται στον φορέα, ο οποίος έχει κρίνει την καταλληλότητα των αναδόχων.

β. Στις Διευθύνσεις Κοινωνικής Μέριμνας ή, κατά περίπτωση, τα Τμήματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης των Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας των Περιφερειών ή Περιφερειακών Ενοτήτων για τους ανηλικούς οι οποίοι δεν είναι τοποθετημένοι σε μονάδα παιδικής προστασίας και φροντίδας ή είναι τοποθετημένοι σε μονάδα νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Κατ' εξαίρεση, αν οι ανωτέρω ανήλικοι τοποθετούνται σε ανάδοχους, των οποίων η καταλληλότητα έχει κριθεί από τους φορείς των περ. α' ή γ', η εποπτεία της αναδοχής ανατίθεται στους φορείς αυτούς.

γ. Στα δημοτικά βρεφοκομεία, για τους ανηλικούς που έχουν υπό την προστασία τους, όταν αυτοί τοποθετούνται σε αναδοχή και οι ανάδοχοι γονείς κατοικούν εντός της περιφερειακής ενότητας, στην οποία βρίσκεται η έδρα του φορέα.

δ. Στις κοινωνικές υπηρεσίες των Εταιρειών Προστασίας Ανηλίκων του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τους ανηλικούς που έχουν υπό την ευθύνη τους, όταν αυτοί τοποθετούνται σε αναδοχή και οι ανάδοχοι γονείς κατοικούν εντός της περιφερειακής ενότητας, στην οποία βρίσκεται η έδρα του φορέα.

ε. Στις Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τους ανηλικούς, οι οποίοι τίθενται σε αναδοχή σύμφωνα με το άρθρο 18, όταν οι ανάδοχοι γονείς κατοικούν εντός της περιφερειακής ενότητας, στην οποία βρίσκεται η έδρα του φορέα.

Σε κάθε άλλη περίπτωση, αρμόδιοι φορείς εποπτείας της αναδοχής είναι οι Διευθύνσεις Κοινωνικής Μέριμνας ή, κατά περίπτωση, τα Τμήματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης των Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας των Περιφερειών ή Περιφερειακών Ενοτήτων, του τύπου κατοικίας των αναδόχων γονέων.»

Άρθρο 29

Εξαίρεση από την υποχρέωση παρακολούθησης προγραμμάτων επιμόρφωσης υποψήφιων αναδόχων γονέων - Τροποποίηση του τίτλου και της παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 4538/2018

Στο άρθρο 14 του ν. 4538/2018 (Α' 85): α) τροποποιείται ο τίτλος, β) στην παρ. 3 προστίθεται δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 14 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 14

Προγράμματα επιμόρφωσης υποψήφιων αναδόχων γονέων

1. Οι φορείς εποπτείας υποχρεούνται στη διενέργεια, αυτοτελώς ή από κοινού με άλλους επιστημονικούς φορείς, των προγραμμάτων επιμόρφωσης υποψήφιων αναδόχων γονέων. Οι ανωτέρω φορείς μπορούν, επίσης, να οργανώνουν και να εκτελούν προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης των αναδόχων γονέων στους οποίους έχει ήδη τοποθετηθεί ανήλικος, σύμφωνα με τον παρόντα.

2. Η εκπαίδευση γίνεται από εξειδικευμένους επιστήμονες που ορίζει ο φορέας, ιδίως, νομικούς, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζεται το ύψος της αποζημίωσης των εκπαιδευτών, καθώς και τα απαιτούμενα προσόντα τους.

3. Μετά το πέρας των προγραμμάτων επιμόρφωσης εκδίδεται βεβαίωση παρακολούθησης αυτών από τον φορέα, για να ολοκληρωθεί η εγγραφή στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων της παραγράφου 1 του άρθρου 6. Από την υποχρέωση παρακολούθησης των προγραμμάτων επιμόρφωσης και έκδοσης της σχετικής βεβαίωσης εξαιρούνται οι υποψήφιοι για αναδοχή τέκνου συζύγου ή ετέρου μέρους συμφώνου συμβίωσης.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ύστερα από γνώμη του Ε.Σ.Αν.Υ., ορίζεται το περιεχόμενο των προγραμμάτων επιμόρφωσης, η χρονική διάρκεια, ο τόπος και τρόπος διεξαγωγής τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας.»

Άρθρο 30

Εξαίρεση από την υποχρέωση παρακολούθησης προγραμμάτων επιμόρφωσης υποψήφιων θετών γονέων - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 4538/2018

Στην παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 4538/2018 (Α' 85) προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Μετά το πέρας των προγραμμάτων επιμόρφωσης, οι υποψήφιοι θετοί γονείς που συμμετείχαν σε αυτά, λαμβάνουν βεβαίωση παρακολούθησης από το φορέα για να εγγραφούν στο Εθνικό Μητρώο Υποψήφιων Θετών Γονέων της παραγράφου 1 του άρθρου 20. Από την υποχρέωση παρακολούθησης των προγραμμάτων επιμόρφωσης και την έκδοση της σχετικής βεβαίωσης εξαιρούνται οι υποψήφιοι για υιοθεσία τέκνου συζύγου.»

Άρθρο 31

Εποπτεία των φορέων κοινωνικής πρόνοιας - Ενίσχυση του ρόλου του κοινωνικού συμβούλου - Αντικατάσταση της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995

Η παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995 (Α' 213) αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Με απόφαση του Περιφερειάρχη ορίζεται σε κάθε περιφερειακή ενότητα ένας (1) τουλάχιστον κοινωνικός λειτουργός ή άλλος κοινωνικός επιστήμονας που υπηρετεί σε αυτή, ως κοινωνικός σύμβουλος. Σε περίπτωση υποστελέχωσης της περιφέρειας από υπαλλήλους σχετικών ειδικοτήτων και για την αποτελεσματική λειτουργία του θεσμού, δύναται να ορίζεται ως κοινωνικός σύμβουλος και υπάλληλος των ανωτέρω ειδικοτήτων που υπηρετεί σε δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών, σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Δημοσίου, που εδρεύουν στην οικεία περιφερειακή ενότητα.

Ο κοινωνικός σύμβουλος ασκεί επίβλεψη και συνεχή παρακολούθηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τους φορείς της παρ. 1 του παρόντος και του άρθρου 3 ως προς την ποιότητα και την επάρκεια αυτών, καθώς και ως προς την τήρηση των ειδικότερων υποχρεώσεων των ως άνω φορέων που πηγάζουν από την κείμενη νομοθεσία.

Ο κοινωνικός σύμβουλος πραγματοποιεί αυτοψίες στους χώρους των φορέων που υπάγονται στον έλεγχό του, ανεξάρτητα από το εάν οι εν λόγω φορείς εποπτεύονται από τις οικείες περιφερειακές ενότητες ή υπάγονται στον έλεγχό του βάσει του π.δ. 99/2017 (Α' 141), κατ'ελάχιστο μία φορά το εξάμηνο, συντάσσοντας ακολούθως σχετική έκθεση αξιολόγησης για την οργάνωση και λειτουργία κάθε φορέα και για την εν γένει ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, προβαίνοντας σε συστάσεις και υποδεικνύοντας συγκεκριμένες ενέργειες και λήψη μέτρων, όπου απαιτείται. Αν κρίνεται σκόπιμο, οι αυτοψίες γίνονται συχνότερα και όσες φορές απαιτείται για την άμεση επαφή και παρακολούθηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τον φορέα. Αυτοψίες πραγματοποιούνται και μετά από αίτημα του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και συντάσσεται σχετική έκθεση. Οι εκθέσεις υποβάλλονται, κατά περίπτωση στην αρμόδια υπηρεσία της οικείας περιφερειακής ενότητας, με ταυτόχρονη κοινοποίηση στον φορέα, στην αδειοδοτούσα αρχή, στην αρμόδια διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και στην υπηρεσία που ασκεί την εποπτεία στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) για την περίπτωση των φορέων που συστήνονται και λειτουργούν από δήμους ή νομικά πρόσωπα αυτών.

Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, ο κοινωνικός σύμβουλος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα αρχεία των φορέων, τους οποίους επιβλέπει σύμφωνα με την παρ. 2, καθώς και στους φακέλους των ωφελούμενων φυσικών προσώπων.

Οι ελεγχόμενοι φορείς υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις συστάσεις του κοινωνικού συμβούλου και να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα συμμόρφωσης προς τις υποδείξεις των εκθέσεων αξιολόγησης. Η συμμόρφωση

ή μη των φορέων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο λαμβάνεται υπόψη κατά τις διαδικασίες αδειοδότησης, πιστοποίησης, καθώς και επιχορήγησής τους από πιστώσεις του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Για την αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων του κοινωνικού συμβούλου, προβλέπεται η παροχή ειδικής ενιαίας επιμόρφωσης στους επαγγελματίες που αναλαμβάνουν τον ρόλο αυτόν, υπό τον συντονισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Κάθε ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Εσωτερικών.»

ΜΕΡΟΣ Δ' ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΒΟΗΘΟΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Άρθρο 32 Σκοπός

Με τις διατάξεις του παρόντος θεσπίζεται η υπηρεσία «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία» που προβλέπεται στο άρθρο 19 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4074/2012 (Α' 88).

Άρθρο 33 Αντικείμενο

Εισάγεται ο θεσμός του Προσωπικού Βοηθού για τα άτομα με αναπηρία και ρυθμίζονται οι όροι παροχής της σχετικής υπηρεσίας. Η υπηρεσία εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο ενός συστήματος κοινωνικής υποστήριξης για τα άτομα με αναπηρία με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής αυτών και των οικογενειών τους, συνδέεται με το δικαίωμά τους στην ανεξάρτητη διαβίωση και τη συμπερίληψή τους στην κοινωνία και συμβάλλει στην αποτροπή της περιθωριοποίησης και ιδρυματοποίησής τους.

Άρθρο 34 Χαρακτηριστικά της παρεχόμενης υπηρεσίας

1. Προσωπικός Βοηθός είναι το φυσικό πρόσωπο το οποίο υποστηρίζει τα άτομα με αναπηρία. Η υπηρεσία του Προσωπικού Βοηθού παρέχεται στη βάση των εξατομικευμένων αναγκών και συνθηκών ζωής των ατόμων με αναπηρία και σύμφωνα με τις ατομικές επιλογές και τα ενδιαφέροντά τους, προς διευκόλυνση, ιδίως, των καθημερινών δραστηριοτήτων τους, για την ενίσχυση της ανεξάρτητης διαβίωσης και τη συμπερίληψή τους στην κοινωνία, συμβάλλοντας στην αποτροπή της περιθωριοποίησης και ιδρυματοποίησής τους.

2. Αποδέκτες της υπηρεσίας είναι τα άτομα με αναπηρία, ανεξαρτήτως κατηγορίας αναπηρίας και τόπου διαβίωσης.

3. Η παροχή της υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού για άτομα με αναπηρία δεν αποστερεί τον ωφελούμενο από τη λήψη τυχόν προνοιακών παροχών σε χρήμα, οικονομικών και εισοδηματικών ενισχύσεων και κοινωνικών υπηρεσιών για την οικονομική στήριξη - ενί-

σχυση ατόμων με αναπηρία που χορηγεί ο Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.).

Άρθρο 35 Αρμοδιότητα Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.) - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 4 και του άρθρου 23 του ν. 4520/2018

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4520/2018 (Α' 30) προστίθεται περ. ηα) και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Ο Ο.Π.Ε.Κ.Α. χορηγεί και διαχειρίζεται τα εξής:

α) το επίδομα παιδιού του άρθρου 214 του ν. 4512/2018 (Α' 5),

β) το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε ανασφάλιστους υπερήλικες του άρθρου 93 του ν. 4387/2016,

γ) την παροχή στους ανασφάλιστους υπερήλικες, τη χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας και τα έξοδα κηδείας σε περίπτωση θανάτου των ανωτέρω προσώπων, σύμφωνα με τον ν. 1296/1982 (Α' 128), τον ν. 4093/2012 (Α' 222), την παρ. 7 του άρθρου 93 του ν. 4387/2016 και το άρθρο 49 παράγραφος 7 του παρόντος,

δ) τις παροχές και υπηρεσίες του Λογαριασμού Αγροτικής Εστίας, σύμφωνα με το ν. 3050/2002,

ε) τις ακόλουθες προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία:

αα) επίδομα κίνησης σε παραπληγικούς, τετραπληγικούς και ακρωτηριασμένους [(ν.δ. 57/1973 (Α' 149), ν. 162/1973 (Α' 227), άρθρο 22 του ν. 2646/1998 (Α' 36), άρθρο 4 του ν. 2345/1995 (Α' 213)],

ββ) διατροφικό επίδομα σε νεφροπαθείς, μεταμοσχευμένους πνευμόνων και μυελού των οστών, καθώς και σε αλλοδαπούς και ομογενείς νεφροπαθείς, μεταμοσχευμένους καρδιάς, ήπατος, [(α.ν. 421/1937 (Α' 2), άρθρο 22 του ν. 2646/1998)],

γγ) οικονομική ενίσχυση ατόμων με βαριά αναπηρία (ν.δ. 57/1973, ν. 162/1973, άρθρο 22 του ν. 2646/1998),

δδ) οικονομική ενίσχυση ατόμων με βαριά νοητική υστέρηση (ν.δ. 57/1973, ν. 162/1973, άρθρο 22 του ν. 2646/1998),

εε) οικονομική ενίσχυση παραπληγικών - τετραπληγικών και ακρωτηριασμένων ανασφάλιστων και ασφαλισμένων του Δημοσίου [(ν. 162/1973, άρθρο 3 του ν. 1284/1982, άρθρο 22 του ν. 2646/1998, κοινή απόφαση 115750/3006/10.9.1981 των Υπουργών Οικονομικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών (Β' 572)],

στστ) ενίσχυση ατόμων με συγγενή αιμολυτική αναιμία (μεσογειακή - δρεπανοκυτταρική - μικροδρεπανοκυτταρική κ.λπ.) ή συγγενή αιμορραγική διάθεση (αιμορροφιλία κ.λπ.), Σύνδρομο Επικτητής Ανοσοανεπάρκειας (AIDS) (ν.δ. 57/1973, ν. 162/1973, άρθρο 22 του ν. 2646/1998),

ζζ) οικονομική ενίσχυση κωφών και βαρήκων ατόμων (ν.δ. 57/1973, ν. 162/1973, άρθρο 22 του ν. 2646/1998),

ηη) οικονομική ενίσχυση ατόμων με αναπηρία όρασης [άρθρα 1 και 2 του ν. 1904/195 (Α' 212), ν.δ. 57/1973, ν.δ. 162/1973, ν. 958/1979 (Α' 191), άρθρο 22 του ν. 2646/1998, άρθρο 8 του ν. 4331/2015 (Α' 69)],

θθ) οικονομική ενίσχυση ατόμων με εγκεφαλική παράλυση (ν.δ. 57/1973, ν. 162/1973, άρθρο 22 του ν. 2646/1998),

ιι) εισοδηματική ενίσχυση ασθενών και αποθεραπευμένων χανσενικών και μελών των οικογενειών τους [ν.δ. 57/1973, ν. 162/1973, άρθρο 7 του ν. 1137/1981 (Α' 60), άρθρο 22 του ν. 2646/1998],

στ) προνοιακές παροχές, οικονομικές και εισοδηματικές ενισχύσεις και κοινωνικές υπηρεσίες για την οικονομική στήριξη - ενίσχυση ειδικών και ευπαθών ομάδων, ιδίως:

αα) το Επίδομα Στεγαστικής Συνδρομής σε ανασφάλιστους υπερήλικες [ν. 162/1973, άρθρο 22 του ν. 2646/1998, κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Γ3/2435/1987 (Β' 435)],

ββ) την εισοδηματική ενίσχυση Οικογενειών Ορεινών Μειονεκτικών Περιοχών [άρθρο 27 του ν. 3016/2002 (Α' 110), άρθρο 22 του ν. 2646/1998],

γγ) την Κάρτα μετακίνησης Πολυτέκνων [άρθρο 10 του ν. 2963/2001 (Α' 268), άρθρο 17 παρ. 10 του ν. 3534/2007 (Α' 40)],

ζ) το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης [άρθρο 235 του ν. 4389/2016 (Α' 94), όπως το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 του ν. 4445/2016 (Α' 236)],

η) προγράμματα και δράσεις προνοιακής πολιτικής του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων που του ανατίθενται σύμφωνα με το άρθρο 116 του ν. 4488/2017 (Α' 137),

θα) την υπηρεσία «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία»,

θ) η χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας στους μοναχούς και μοναχές που είναι εγγεγραμμένοι στα μοναχολόγια Ιερών Μονών ή Μητροπόλεων της Ελλάδας, εγκαταβιούν στις Ιερές Μονές ή τα εξαρτήματα αυτών και δεν συνταξιοδοτούνται από Φορέα ημεδαπής, πλην Ο.Π.Ε.Κ.Α., ή αλλοδαπής.

Το δικαίωμα αυτό παρέχεται και στους Έλληνες το γένος, κληρικούς και μοναχούς των Πατριαρχείων της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, καθώς και μοναχούς της Ιεράς Μονής Σινά,

ι) κάθε άλλη παροχή που χορηγείται, σύμφωνα με ειδικότερες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και δεν έχει καταργηθεί μέχρι σήμερα,

ια) με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή με κοινή απόφαση του ανωτέρω και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, μπορεί να ανατίθενται στον Ο.Π.Ε.Κ.Α. η υλοποίηση ή η διαχείριση κάθε άλλου προνοιακού προγράμματος ή οικονομικής ενίσχυσης κοινωνικής πολιτικής.»

2. Στο άρθρο 23 του ν. 4520/2018 (Α' 30) με τίτλο «Διεύθυνση Αναπηρικών Επιδομάτων και Οικονομικών Ενισχύσεων» προστίθεται νέα παρ. 4 ως εξής:

«4. Η Διεύθυνση Αναπηρικών Επιδομάτων και Οικονομικών Ενισχύσεων υλοποιεί την υπηρεσία «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία», κατά το μέρος της αρμοδιότητας του Ο.Π.Ε.Κ.Α.»

Άρθρο 36

Πιλοτική εφαρμογή της υπηρεσίας «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία»

1. Υλοποιείται, σε δύο φάσεις, πιλοτική εφαρμογή της υπηρεσίας «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία» εντός επιλεγμένων γεωγραφικών περιοχών της χώρας. Η πρώτη φάση εκκινεί εντός του έτους 2022 και η υπηρεσία παρέχεται για δύο (2) έτη και η δεύτερη φάση εκκινεί εντός του έτους 2023 και η υπηρεσία παρέχεται για ένα (1) έτος. Οι δαπάνες για τη χρηματοδότηση του πιλοτικού προγράμματος βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και προέρχονται από ενωσιακού πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

2. Επιλέξιμοι ωφελούμενοι, κατά την πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος, είναι άτομα ηλικίας 16 έως 65 ετών με πιστοποιημένη αναπηρία (κινητική, νοητική, αναπτυξιακή ή αισθητηριακή). Οι ωφελούμενοι του πιλοτικού προγράμματος προκύπτουν, κατόπιν επιλογής αντιπροσωπευτικού δείγματος μεταξύ των αιτούντων στη βάση προκαθορισμένων κριτηρίων. Για τον σκοπό αυτόν λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, τα εξής: είδος αναπηρίας, ηλικιακή ομάδα, φύλο, καθεστώς απασχόλησης ή μη, περιοχή διαβίωσης, σύνθεση/είδος νοικοκυριού. Για την επιλογή των αιτούντων ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται σε κοινωνικά και εισοδηματικά κριτήρια.

3. Η εκτίμηση της ανάγκης παροχής Προσωπικού Βοηθού για άτομα με αναπηρία γίνεται από ειδικές επιτροπές αξιολόγησης διεπιστημονικού χαρακτήρα. Οι εν λόγω επιτροπές αξιολογούν, ιδίως, με βάση τη δυνατότητα αυτοφροντίδας, αυτοεξυπηρέτησης, κινητικότητας και γνωστικής αντίληψης των αιτούντων, την ανάγκη, τη διάρκεια και την περιοδικότητα παροχής Προσωπικού Βοηθού, λαμβάνοντας υπόψη τις εξατομικευμένες ανάγκες και συνθήκες ζωής αυτών.

4. Το άτομο με αναπηρία στο οποίο παρέχεται η υπηρεσία του Προσωπικού Βοηθού μπορεί να λαμβάνει την υπηρεσία είτε απευθείας είτε μέσω τρίτου παρόχου.

5. Μετά την ολοκλήρωση του πιλοτικού προγράμματος η Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας υποβάλλει, υπό τη μορφή έκθεσης αξιολόγησης αποτελεσμάτων, συγκεντρωτικά στοιχεία, καταγραφέντα προβλήματα, εξαχθέντα συμπεράσματα και εισηγήσεις από την υλοποίηση του πιλοτικού προγράμματος στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, για την αξιοποίησή τους ενόψει της καθολικής εφαρμογής της υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού για άτομα με αναπηρία σε όλη τη Χώρα.

Άρθρο 37

Υλοποίηση της πιλοτικής εφαρμογής της υπηρεσίας «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία»

1. Καταρτίζεται ηλεκτρονικό Μητρώο Παρόχων Υπηρεσίας Προσωπικού Βοηθού, το οποίο τηρείται στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας.

2. Στον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.) συστήνεται και λει-

τουργεί πληροφοριακό σύστημα για τη διαχείριση των αιτημάτων λήψης της υπηρεσίας «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία», καθώς και των αιτήσεων των ενδιαφερομένων να ενταχθούν στο Μητρώο Παρόχων Υπηρεσίας Προσωπικού Βοηθού της παρ. 1. Το εν λόγω πληροφοριακό σύστημα, στο οποίο εντάσσεται το ηλεκτρονικό Μητρώο Παρόχων Υπηρεσίας Προσωπικού Βοηθού της παρ. 1, διασυνδέεται με άλλα πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και του δημόσιου τομέα, σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν. 4727/2020 (Α' 184). Υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων του πληροφοριακού συστήματος ορίζεται ο Ο.Π.Ε.Κ.Α..

3. Η αμοιβή του Προσωπικού Βοηθού για την παροχή της σχετικής υπηρεσίας καταβάλλεται από τον Ο.Π.Ε.Κ.Α..

Άρθρο 38

Καθολική εφαρμογή της υπηρεσίας «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία»

Κατόπιν της αξιολόγησης της παρ. 5 του άρθρου 36 ακολουθεί καθολική εφαρμογή της υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού για άτομα με αναπηρία σε όλη τη χώρα.

Άρθρο 39

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Υγείας, καθορίζονται τα επιστημονικά και άλλα προσόντα των μελών των ειδικών επιτροπών αξιολόγησης της παρ. 3 του άρθρου 36, η σύνθεσή τους, η επιμόρφωσή τους, η αποζημίωσή τους και ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο, τεχνικό και λεπτομερειακό θέμα για τη λειτουργία τους. Με όμοια απόφαση γίνεται η συγκρότηση των επιτροπών αυτών.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών εξειδικεύονται το περιεχόμενο και οι όροι χωρικής και χρονικής υλοποίησης της πιλοτικής εφαρμογής της υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού για άτομα με αναπηρία και καθορίζονται, για τις ανάγκες της πιλοτικής εφαρμογής: α) η διαδικασία επιλογής των υποψήφιων δικαιούχων, ο αριθμός τους, τα τυχόν πρόσθετα κριτήρια επιλογής, πλέον των αναφερόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 36 και οι συντελεστές βαρύτητας που λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή, β) οι όροι και οι προϋποθέσεις εγγραφής στο Μητρώο Παρόχων Υπηρεσίας Προσωπικού Βοηθού, καθώς και οι όροι εργασίας και ασφάλισης του Προσωπικού Βοηθού, γ) το περιεχόμενο της υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού, δ) η διαδικασία αξιολόγησης της ανάγκης των αιτούντων για την παροχή της υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού ενώπιον των Ειδικών Επιτροπών Αξιολόγησης, λοιπά κριτήρια αξιολόγησης και προτεραιοποίησης των υποψήφιων δικαιούχων, ε) οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής της υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού, στ) λοιποί αρμόδιοι φορείς και υπηρεσίες, ζ) ο έλεγχος, η εποπτεία της παρεχόμενης υπηρεσίας και η επιβολή σχετικών κυρώσεων η) οι προδιαγραφές λειτουργίας του πληροφοριακού συστήματος, θ) τα κριτήρια αξιολόγησης της πιλοτικής εφαρμογής της υπηρεσίας, ι) ο καθορισμός της αμοιβής του προσωπικού βοηθού, η διαδικασία και τα δικαιολο-

γητικά για την καταβολή της, καθώς και ια) κάθε άλλο ειδικό, τεχνικό και λεπτομερειακό θέμα για την παροχή της υπηρεσίας αυτής.

ΜΕΡΟΣ Ε΄

ΔΡΑΣΗ «ΝΤΑΝΤΑΔΕΣ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ» - ΣΗΜΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

Άρθρο 40

Υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας βρεφών και νηπίων από Επιμελητή/Επιμελήτρια

1. Θεσμοθετείται το πλαίσιο για την παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας βρεφών και νηπίων από Επιμελητή/Επιμελήτρια και για την υλοποίηση της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς», με στόχο την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών στην απασχόληση, μέσω της εναρμόνισης της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής των εργαζόμενων γονέων, και την υποστήριξη της πρόσβασης και της θέσης των γυναικών στην αγορά εργασίας.

2. Για τους σκοπούς της παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας βρεφών και νηπίων από Επιμελητή/Επιμελήτρια και της υλοποίησης της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς», ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «Βρέφος»: παιδί ηλικίας δύο (2) έως δώδεκα (12) μηνών.

β) «Δράση Νταντάδες της Γειτονιάς»: πρόγραμμα, που αφορά στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την υλοποίηση της δράσης με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας βρεφών και νηπίων από Επιμελητές/τριες.

γ) «Επιμελητής / Επιμελήτρια»: το φυσικό πρόσωπο, που παρέχει κατ' οίκον υπηρεσίες φροντίδας σε βρέφη και νήπια με αμοιβή, πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 42 και είναι εγγεγραμμένο στο «Μητρώο Επιμελητών».

δ) «Μητρώο Επιμελητών»: το Μητρώο, στο οποίο εγγράφονται υποχρεωτικά οι επιμελητές/τριες.

ε) «Νήπιο»: παιδί ηλικίας δώδεκα (12) μηνών έως δύο (2) ετών και έξι (6) μηνών.

στ) «Οικία Επιμελητή/τριας»: η δηλωμένη στο «Μητρώο Επιμελητών» οικία του/της Επιμελητή/τριας για την παροχή υπηρεσιών φροντίδας σε βρέφη και νήπια.

ζ) «Οικία παιδιού»: η οικία, όπου διαμένει το παιδί με τον γονέα ή το πρόσωπο που έχει την επιμέλειά του ή ο ιδιωτικός χώρος, που υποδεικνύεται από τον γονέα ή το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια του παιδιού, όπου θα παρέχονται οι υπηρεσίες φροντίδας από τον/την Επιμελητή/τρια.

η) «Υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας»: οι υπηρεσίες φροντίδας των βρεφών και νηπίων εντός της οικίας τους ή της οικίας του Επιμελητή/της Επιμελήτριας.

Άρθρο 41

Περιεχόμενο παροχής υπηρεσιών από Επιμελητή/Επιμελήτρια

1. Ο/η Επιμελητής/τρια, κατά την έννοια του άρθρου 40, δύναται να παρέχει υπηρεσίες φροντίδας βρεφών

και νηπίων στην οικία τους ή στη δική του/της οικία με αμοιβή.

2. Κάθε Επιμελητής/τρια επιτρέπεται να παρέχει τις υπηρεσίες του στον ίδιο τόπο και χρόνο: α) μέχρι του αριθμού των τριών (3) παιδιών, για παιδιά ηλικίας από δύο (2) μηνών έως δύο (2) ετών και έξι (6) μηνών, εκ των οποίων μόνο ένα (1) παιδί μπορεί να είναι ηλικίας κάτω του ενός (1) έτους, β) μέχρι του αριθμού των δύο (2) παιδιών, για παιδιά ηλικίας κάτω του ενός (1) έτους.

3. Η κατ'οίκον φροντίδα βρεφών και νηπίων περιλαμβάνει, ενδεικτικά, τις εξής υπηρεσίες, σύμφωνα με τις γενικές οδηγίες που έχουν δώσει οι γονείς ή το πρόσωπο που έχει την επιμέλειά τους:

- α) φροντίδα της ατομικής υγιεινής του παιδιού,
- β) παροχή τροφής στο παιδί σύμφωνα με το διατροφικό πρόγραμμα που έχουν ορίσει οι γονείς,
- γ) προετοιμασία των γευμάτων του παιδιού,
- δ) τήρηση του προγράμματος ανάπαυσης/ύπνου του παιδιού που έχουν ορίσει οι γονείς,
- ε) φροντίδα για την επαρκή ένδυση του παιδιού, ανάλογα με τις συνθήκες του χώρου όπου βρίσκεται,
- στ) οργάνωση και καθαρισμό του χώρου όπου παρέχεται η υπηρεσία για τη διατήρηση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος για το παιδί,
- ζ) οργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων παιχνιδιού ανάλογα με την ηλικία και το επίπεδο ψυχικής και σωματικής ανάπτυξης του παιδιού,
- η) συμβολή στην ψυχοσυναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού,
- θ) εκπαίδευση του παιδιού σε θέματα προσωπικής υγιεινής και σε θέματα πειθαρχίας, σύμφωνα με τις αρχές που έχουν ορίσει οι γονείς,
- ι) συνοδεία του παιδιού σε περιπάτους και υπαίθριες δραστηριότητες σε χώρους που έχουν ορίσει οι γονείς και
- ια) την τήρηση αρχείου για τις καθημερινές δραστηριότητες του παιδιού και πληροφορίες για την υγεία του.

4. Ο/η Επιμελητής/τρια υποχρεούται να παρέχει τις υπηρεσίες του/της με επιμέλεια και ευσυνειδησία, μεριμνώντας για την προστασία της υγείας, της ασφάλειας και του εν γένει συμφέροντος του παιδιού, σύμφωνα με τις οδηγίες και τις υποδείξεις του γονέα.

5. Η επιλογή του/της Επιμελητή/τριας γίνεται από τον γονέα ή το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια του παιδιού. Μεταξύ τους καταρτίζεται σχετική έγγραφη συμφωνία, που περιλαμβάνει κατ'ελάχιστον τον τόπο και τον χρόνο παροχής των υπηρεσιών, το ύψος της αμοιβής, καθώς και τα βασικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών.

6. Οι Επιμελητές/τριες, κατά την έννοια του άρθρου 40 αμείβονται και ασφαλιζονται με εργόσημο, σύμφωνα με το άρθρο 74 του ν. 4144/2013 (Α' 88).

Άρθρο 42

Μητρώο Επιμελητών

1. Συστήνεται στη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Μητρώο Επιμελητών υπό τη μορφή ηλεκτρονικής βά-

σης δεδομένων, όπου εγγράφονται, με αύξοντα αριθμό μητρώου, τα φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 2. Αρμόδιο όργανο για την τήρηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του Μητρώου Επιμελητών είναι η Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων.

2. Στο Μητρώο Επιμελητών εγγράφονται τα φυσικά πρόσωπα, που πληρούν τις εξής προϋποθέσεις:

- α) έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους,
- β) είναι Έλληνες ή αλλοδαποί πολίτες, που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα και έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας,
- γ) είναι απόφοιτοι/ες επαγγελματικής εκπαίδευσης ή του Μεταλυκειακού Έτους Τάξης Μαθητείας ειδικότητας Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων ή απόφοιτοι/ες Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ειδικοτήτων Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων, Προσχολικής Αγωγής Ημερήσιας Φροντίδας Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες, Προσχολικής Αγωγής Δραστηριοτήτων Δημιουργίας και Έκφρασης ή κάτοχοι ισότιμων τίτλων σε συναφείς ειδικότητες ή κάτοχοι πτυχίου ΤΕΙ Βρεφονηπιοκομίας, Προσχολικής Αγωγής, Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία ή είναι απόφοιτοι/ες κατ'ελάχιστον υποχρεωτικής εκπαίδευσης και έχουν ολοκληρώσει το πιστοποιημένο πρόγραμμα εκπαίδευσης για επιμελητές/τριες,
- δ) έχουν γνώσεις παροχής Α' Βοηθειών σε παιδιά,
- ε) έχουν καλή κατάσταση ψυχικής και σωματικής υγείας και δεν πάσχουν από χρόνια μεταδοτικά νοσήματα,
- στ) δεν τελούν υπό καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης,
- ζ) δεν έχουν εκπέσει της γονικής μέριμνας ή δεν έχουν απωλέσει το δικαίωμα άσκησης αυτής, εφόσον είναι γονείς,

η) δεν εκκρεμεί εις βάρος τους μήνυση ή έγκληση ενώπιον αρμόδιας αρχής, δεν διώκονται και δεν έχουν καταδικαστεί για οποιοδήποτε κακούργημα, για αδικήματα που επισύρουν, σύμφωνα με το άρθρο 1537 ΑΚ, έκπτωση από τη γονική μέριμνα ή για αδικήματα κατά της σωματικής ακεραιότητας, κατά της προσωπικής ελευθερίας, κατά της γενετήσιας ελευθερίας, για αδικήματα του ν. 3500/2006 (Α' 232), καθώς και για τα αδικήματα που συνδέονται με ναρκωτικά ή εμπορία οργάνων και θ) έχουν ικανότητα κατανόησης και ομιλίας της ελληνικής γλώσσας, επιπέδου γλωσσομάθειας Β1.

3. Η εγγραφή στο Μητρώο Επιμελητών γίνεται από το αρμόδιο για την τήρηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του Μητρώου όργανο, μετά από την υποβολή και τον έλεγχο της αίτησης και των απαραίτητων δικαιολογητικών του ενδιαφερομένου προσώπου στο πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 43.

4. Η διαγραφή εγγεγραμμένου/ης από το Μητρώο Επιμελητών του πληροφοριακού συστήματος του άρθρου 43 γίνεται: α) κατόπιν αίτησης του ίδιου του προσώπου, που υποβάλλεται στο πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 43, β) εάν εκλείψει από το πρόσωπο του εγγεγραμμένου οποιαδήποτε από τις προϋποθέσεις εγγραφής του, κατόπιν έκδοσης διαπιστωτικής απόφασης του αρμοδίου για την τήρηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του Μητρώου οργάνου.

5. Το αρμόδιο για την τήρηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του Μητρώου Επιμελητών όργανο μεριμνά για την επικαιροποίηση των στοιχείων των εγγεγραμμένων που καταχωρίζονται στο Μητρώο και δικαιούται να ζητά από τα εγγεγραμμένα πρόσωπα οποτεδήποτε την υποβολή επικαιροποιημένων δικαιολογητικών.

6. Κάθε εγγεγραμμένος/η υποχρεούται να δηλώνει κάθε μεταβολή στα στοιχεία που καταχωρίζονται στο Μητρώο, εντός δέκα (10) ημερών από τη μεταβολή, και να υποβάλλει στο πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 43 τα σχετικά έγγραφα. Η μη τήρηση της υποχρέωσης δήλωσης μεταβολής στοιχείων, ιδίως, στις περ. ε), στ), ζ) και η) της παρ. 2, δύναται να οδηγήσει στη διαγραφή του εγγεγραμμένου προσώπου από το Μητρώο.

Άρθρο 43

Πληροφοριακό σύστημα για την υποβολή και διαχείριση αιτημάτων γονέων και υποψήφιων Επιμελητών/τριών

1. Συστήνεται και λειτουργεί, στη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, πληροφοριακό σύστημα προσβάσιμο μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - ΕΨΠ), για την υποβολή και διαχείριση των αιτημάτων των γονέων ή προσώπων που έχουν την επιμέλεια βρεφών και νηπίων να λάβουν την υπηρεσία του/της Επιμελητή/τριας με χρηματοδότηση από τη Δράση «Νταντάδες της Γειτονιάς», και για την υποβολή και διαχείριση των αιτημάτων των ενδιαφερομένων φυσικών προσώπων να εγγραφούν στο Μητρώο Επιμελητών του άρθρου 42. Το πληροφοριακό σύστημα του πρώτου εδαφίου, στο οποίο εντάσσεται και το Μητρώο Επιμελητών του άρθρου 42, διασυνδέεται με τα άλλα πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και εν γένει των φορέων του δημόσιου τομέα για τις ανάγκες εφαρμογής της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς».

2. Στο πληροφοριακό σύστημα έχουν πρόσβαση οι γονείς και τα πρόσωπα που έχουν την επιμέλεια βρεφών και νηπίων, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα που επιθυμούν να εγγραφούν ή είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Επιμελητών, κατόπιν προηγούμενης αυθεντικοποίησής τους.

3. Στο πληροφοριακό σύστημα καταχωρίζονται από τον/την Επιμελητή/τρια κατ' ελάχιστον: α) τα στοιχεία της ταυτότητάς του/της, της επαγγελματικής κατάρτισης και της εμπειρίας του, τα στοιχεία επικοινωνίας του/της, τα στοιχεία που τεκμηριώνουν τη συνδρομή των προϋποθέσεων εγγραφής του/της στο Μητρώο Επιμελητών, σύμφωνα με το άρθρο 42, β) η κατηγορία των παρεχόμενων υπηρεσιών που επιθυμεί να παρέχει στην οικία του/της ή στην οικία του παιδιού ή και στα δύο, γ) η διαθεσιμότητά του/της σε ημέρες και ώρες της εβδομάδας, δ) ο μέγιστος αριθμός παιδιών που επιθυμεί να φροντίζει ταυτόχρονα, ε) οι δήμοι εντός των διοικητικών ορίων των οποίων επιθυμεί να παρέχει τις υπηρεσίες του/της και στ) ο αριθμός και τα στοιχεία των συνοικούντων με τον/την ίδιο/α ενηλίκων, σε περίπτωση που οι υπηρεσίες θα παρέχονται στην οικία του/της.

4. Στο πληροφοριακό σύστημα καταχωρίζονται, κατ' ελάχιστον, από τον γονέα ή το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια βρεφών και νηπίων και επιθυμεί την παροχή των υπηρεσιών Επιμελητή/τριας: α) τα στοιχεία της ταυτότητάς του, β) ο επιθυμητός χρόνος και τόπος παροχής των υπηρεσιών, γ) ο αριθμός και η ηλικία των παιδιών για τα οποία επιθυμεί την παροχή των υπηρεσιών και δ) η αξιολόγηση της παροχής των υπηρεσιών από τον/την Επιμελητή/τρια που απασχόλησε.

5. Μετά από την επιλογή του/της Επιμελητή/τριας από τον γονέα ή το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια βρεφών και νηπίων, τα μέρη καταχωρίζουν στο πληροφοριακό σύστημα τη μεταξύ τους συμφωνία, με τα ελάχιστα απαιτούμενα στοιχεία της, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 41.

6. Υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων του πληροφοριακού συστήματος ορίζεται η Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, κατά τους ορισμούς του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 [L119, Γ.Κ.Π.Δ.] και του ν. 4624/2019 (Α' 137).

Άρθρο 44

Πιλοτική εφαρμογή της συγχρηματοδοτούμενης Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς» - Κατηγορίες ωφελούμενων προσώπων

1. Η Δράση «Νταντάδες της Γειτονιάς» υλοποιείται πιλοτικά σε επιλεγμένες γεωγραφικές περιοχές της χώρας. Αρμόδιος φορέας για τον σχεδιασμό, τον συντονισμό, την εφαρμογή και τον έλεγχο της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς» είναι η Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

2. Κατά την πιλοτική εφαρμογή της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς» χρηματοδοτείται μέρος της αμοιβής του επιμελητή/τριας με τη μορφή χορήγησης «Αξίας τοποθέτησης» (voucher) στα ωφελούμενα πρόσωπα, προκειμένου να απασχολούν επιμελητή/τρια για τη φροντίδα του παιδιού τους κατά τη διάρκεια της εργασίας τους.

3. Ωφελούμενα πρόσωπα, τα οποία δικαιούνται να λάβουν την «Αξία τοποθέτησης» κατά την πιλοτική εφαρμογή της δράσης σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές, είναι τα εξής :

α) μητέρες φυσικές, θετές ή ανάδοχες, με βρέφος ή νήπιο, κατά την έννοια του άρθρου 40, που εργάζονται είτε στον δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα με οποιαδήποτε μορφή απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων και των αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών,

β) πατέρες φυσικοί, θετοί ή ανάδοχοι, που ασκούν την αποκλειστική γονική μέριμνα βρέφους ή νηπίου, κατά την έννοια του άρθρου 40, και εργάζονται είτε στον δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα με οποιαδήποτε μορφή απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων και των αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών,

γ) κάθε πρόσωπο, στο οποίο έχει ανατεθεί, με δικαστική απόφαση ή εισαγγελική διάταξη, η αποκλειστι-

κή επιμέλεια βρέφους ή νηπίου, κατά την έννοια του άρθρου 40, που εργάζεται είτε στον δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα με οποιαδήποτε μορφή απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων και των αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών, και

δ) μητέρες φυσικές, θετές ή ανάδοχες, με βρέφος ή νήπιο, κατά την έννοια του άρθρου 40, που είναι εγγεγραμμένες στα μητρώα του Ο.Α.Ε.Δ. ως άνεργες.

Τα πρόσωπα των παραπάνω κατηγοριών δεν έχουν δικαίωμα χρηματοδότησης για όσο διάστημα βρίσκονται σε άδεια μητρότητας, σε άδεια πατρότητας, σε άδεια ανατροφής τέκνου, σε γονική άδεια, σε ειδική παροχή προστασίας μητρότητας του άρθρου 36 του ν. 4808/2021 (Α' 101) ή σε περίπτωση που έχουν διακόψει ή αναστείλει την επαγγελματική δραστηριότητά τους, καθώς και για τις ώρες και ημέρες που λαμβάνουν αξία τοποθέτησης (voucher) για συμμετοχή σε βρεφονηπιακούς σταθμούς ή αντίστοιχες δομές.

4. Το ύψος και η διάρκεια χορήγησης της «Αξίας τοποθέτησης» στις κατηγορίες ωφελούμενων προσώπων της παρ. 4 καθορίζεται με βάση μεθοδολογία που έχει ως κριτήριο, κατ' ελάχιστον, το εργασιακό καθεστώς τους και το ατομικό εισόδημά τους.

5. Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της πιλοτικής εφαρμογής της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς», η Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων συλλέγει και μελετά τα ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία για την αξιολόγηση της Δράσης, ενόψει της καθολικής εφαρμογής της.

Άρθρο 45

Καθολική εφαρμογή της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς»

1. Μετά από την ολοκλήρωση της πιλοτικής εφαρμογής της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς» εκκινεί η καθολική εφαρμογή της, η οποία πραγματοποιείται σταδιακά κατά τα έτη 2022-2027. Η πράξη της δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς», τόσο η πιλοτική εφαρμογή του άρθρου 44 όσο και η καθολική εφαρμογή του παρόντος άρθρου, είναι δυνατόν να χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

2. Κατά την καθολική εφαρμογή της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς» δικαιούται να υποβάλει αίτηση στο πληροφοριακό σύστημα της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, για τη λήψη των υπηρεσιών Επιμελητή/τριας, κάθε γονέας ή πρόσωπο που έχει την επιμέλεια βρέφους ή νηπίου, κατά την έννοια του άρθρου 40, σύμφωνα με τα άρθρα 41 έως 43.

Άρθρο 46

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ορίζονται οι προδιαγραφές λειτουργίας και διαλειτουργικότητας του πληροφοριακού συστήματος του άρθρου

43, ο τρόπος αυθεντικοποίησης σε αυτό, τα στοιχεία που καταχωρίζονται σε αυτό από τους Επιμελητές/τριες, τους γονείς και τα πρόσωπα που έχουν την επιμέλεια βρεφών και νηπίων και ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο ζήτημα για τη λειτουργία του.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Μετανάστευσης και Ασύλου, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων:

α) εξειδικεύεται η διαδικασία τήρησης, διαχείρισης και ελέγχου του Μητρώου Επιμελητών, η διαδικασία και τα απαραίτητα δικαιολογητικά εγγραφής και διαγραφής των φυσικών προσώπων που καταχωρίζονται σε αυτό, οι όροι και οι προϋποθέσεις απόκτησης της ιδιότητας του/της Επιμελητή/τριας, οι όροι εργασίας και ασφάλισής τους και κάθε ειδικό, τεχνικό και λεπτομερειακό ζήτημα για τη λειτουργία του Μητρώου,

β) προσδιορίζονται το περιεχόμενο και οι όροι χωρικής και χρονικής υλοποίησης του πιλοτικού προγράμματος του άρθρου 44, η διαδικασία, τα κριτήρια επιλογής και τα δικαιολογητικά που κατατίθενται από τα ωφελούμενα πρόσωπα, η μεθοδολογία υπολογισμού και η διαδικασία χορήγησης της «Αξίας τοποθέτησης» στα ωφελούμενα πρόσωπα, οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών του/της Επιμελητή/τριας στο πλαίσιο της Δράσης, οι αρμόδιοι φορείς και υπηρεσίες για τον έλεγχο και την εποπτεία των παρεχόμενων υπηρεσιών, η διαδικασία και τα αρμόδια όργανα για τη συλλογή συγκεντρωτικών στοιχείων από την υλοποίηση του πιλοτικού προγράμματος και την υποβολή εισηγήσεων για τη βελτίωσή του, καθώς και κάθε άλλο ειδικό, τεχνικό και λεπτομερειακό θέμα για την υλοποίησή του.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Μετανάστευσης και Ασύλου, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, που εκδίδεται κατόπιν εισήγησης της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων και μετά από την ολοκλήρωση της πιλοτικής εφαρμογής της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς» του άρθρου 44, εξειδικεύεται το περιεχόμενο της Δράσης «Νταντάδες της Γειτονιάς» του άρθρου 45, ορίζονται η διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης και προτεραιοποίησης των ωφελούμενων προσώπων κατά την καθολική εφαρμογή, καθώς και τα προς τούτο εργαλεία, η μεθοδολογία υπολογισμού και η διαδικασία χορήγησης της «Αξίας τοποθέτησης» στα ωφελούμενα πρόσωπα, οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών του/της Επιμελητή/τριας στο πλαίσιο της Δράσης, οι αρμόδιοι φορείς και υπηρεσίες για τον έλεγχο και την εποπτεία των παρεχόμενων υπηρεσιών, η διαδικασία και τα αρμόδια όργανα για τη συλλογή συγκεντρωτικών στοιχείων από την εφαρμογή της Δράσης, καθώς και κάθε άλλο ειδικό, τεχνικό και λεπτομερειακό θέμα για την υλοποίησή της.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, εκδίδεται υπόδειγμα ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ γονέα και Επιμελητή/τριας.

Άρθρο 47
Σήμα Διαφορετικότητας - Προσθήκη
παρ. 3 στο άρθρο 17 του ν. 4443/2016

Στο άρθρο 17 του ν. 4443/2016 (Α' 232), περί της ενημέρωσης και διάδοσης πληροφοριών για την ίση μεταχείριση στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας: α) τροποποιείται ο τίτλος, ως προς την αναφορά στην επιβράβευση επιχειρήσεων με Σήμα Διαφορετικότητας, β) προστίθεται παρ. 3, περί της επιβράβευσης επιχειρήσεων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, που διακρίνονται για την εφαρμογή πολιτικών προώθησης της ίσης μεταχείρισης και καταπολέμησης των διακρίσεων με Σήμα Διαφορετικότητας και το άρθρο 17 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 17
Ενημέρωση και διάδοση πληροφοριών
(άρθρα 10 της Οδηγίας 2000/43/ΕΚ,
12 της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ και 6 της
Οδηγίας 2014/54/ΕΕ) - Επιβράβευση
επιχειρήσεων με Σήμα Διαφορετικότητας

1. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις οφείλουν να ενημερώνουν τα μέλη τους για το περιεχόμενο της εφαρμογής της ίσης μεταχείρισης, καθώς και για τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή και την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης στο πλαίσιο των σκοπών του Μέρους Α' του παρόντος νόμου.

2. Οι εργοδότες, καθώς και οι υπεύθυνοι για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης, οφείλουν να διασφαλίζουν την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης και να παρέχουν στοιχεία που ζητούνται στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του φορέα προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης και των υπηρεσιών εποπτείας του άρθρου 15, σύμφωνα με τις διατάξεις του Μέρους Α' του παρόντος νόμου.

3. Το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, επιβραβεύει τις επιχειρήσεις του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, που διακρίνονται για την εφαρμογή πολιτικών προώθησης της ίσης μεταχείρισης και καταπολέμησης των διακρίσεων, για λόγους φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου, με τη χορήγηση «Σήματος Διαφορετικότητας».

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, καθορίζονται η διαδικασία, οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια απονομής και αφαίρεσης του Σήματος, η διάρκεια ισχύος του, καθώς

και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας.»

Άρθρο 48
Ίδρυση Κέντρων Αποθεραπείας και
Αποκατάστασης από Ν.Π.Δ.Δ. -
Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 10
του ν. 2072/1992

Η παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 2072/1992 (Α' 125) τροποποιείται, ως προς τα νομικά πρόσωπα, που δύνανται να ιδρύουν και να λειτουργούν κέντρα αποθεραπείας και αποκατάστασης, και διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι Δήμοι και νομικά πρόσωπα αυτών, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας του άρθρου 9 του ν. 4109/2013 (Α' 16), φυσικά πρόσωπα, καθώς και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, δύνανται να ιδρύουν και να έχουν σε λειτουργία κέντρα αποθεραπείας και αποκατάστασης για την παροχή υπηρεσιών υγείας και νοσηλείας σε ασθενείς εσωτερικούς ή εξωτερικούς, που έχουν ανάγκη φυσικής αποκατάστασης και πάσχουν από παθήσεις του μυϊκού, νευρικού, κυκλοφοριακού, ερειστικού, αναπνευστικού συστήματος, καθώς και από νοητική αναπηρία, χρησιμοποιώντας τα σύγχρονα μέσα και τις μεθόδους της ιατρικής αποκατάστασης. Στα κέντρα αυτά μπορεί να λειτουργούν ξενώνες αποκατάστασης για ασθενείς, που χρειάζονται επανέλεγχο.»

Άρθρο 49
Επιχορήγηση νομικών προσώπων ιδιωτικού
δικαίου που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής
φροντίδας - Τροποποίηση της παρ. 8 του
άρθρου 5 του ν. 2646/1998

1. Στην παρ. 8 του άρθρου 5 του ν. 2646/1998 (Α' 236), περί της επιχορήγησης των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας: α) τροποποιείται η περ. α) ως προς τις προϋποθέσεις επιχορήγησης, β) τροποποιείται το πρώτο εδάφιο της περ. β) ως προς την παραπεμπόμενη διάταξη, γ) τροποποιείται το τέταρτο εδάφιο της περ. β) ως προς τον χρόνο μεταφοράς από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων της αντίστοιχης πίστωσης στην Περιφέρεια, δ) καταργείται η περ. δ) περί ειδικής έγκρισης και η παρ. 8 του άρθρου διαμορφώνεται ως εξής:

«8. α) Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, δύνανται να επιχορηγούνται, κατόπιν υποβολής τεκμηριωμένου αιτήματος με σαφή και πλήρη αιτιολόγηση ως προς την αναγκαιότητα της επιχορήγησης, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (κοινωνική ιδρύματα, φιλανθρωπικά σωματεία, μη κυβερνητικές οργανώσεις κ.ο.κ.), που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και εφόσον είναι ειδικώς πιστοποιημένοι φορείς παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού εξόδων του Υπουργείου (ΕΦ 1033 – 202) (i) είτε μέσω των Περιφερειών με μεταφορά αντίστοιχης πίστωσης, (ii) είτε απευθείας από τις πιστώσεις

του προϋπολογισμού της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας.

β) Όταν η επιχορήγηση καταβάλλεται μέσω της οικείας Περιφέρειας με μεταφορά πιστώσεων από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, φορέας επιχορήγησης, κατά την έννοια του άρθρου 180 του ν. 4820/2021 (Α' 130), είναι η Περιφέρεια.

Οι φορείς της περ. α' υποβάλλουν, κατά το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους στην οικεία Περιφέρεια, αίτημα για την επιχορήγησή τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπουργικής απόφασης της περ. γ'. Η Περιφέρεια ελέγχει τα δικαιολογητικά, καθώς και την τήρηση των απαιτούμενων προϋποθέσεων, αξιολογεί τα αιτήματα με βάση τα κριτήρια και τους λοιπούς όρους της υπουργικής απόφασης της περ. γ' και υποβάλλει σχετική έκθεση στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Η απόφαση της περ. α' εκτελείται με την καταβολή της επιχορήγησης από την αρμόδια κατά τόπον Περιφέρεια, μετά από μεταφορά προς αυτήν της αντίστοιχης πίστωσης από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο της περ. β' ισχύουν από την 1η.1.2021.

γ) Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, δύναται να καθορίζονται τα κριτήρια, η διαδικασία και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την έκδοση απόφασης επιχορήγησης της περ. α', καθώς και κάθε ειδικότερο ή λεπτομερειακό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.»

2. Αποφάσεις επί αιτήσεων επιχορήγησης που υποβλήθηκαν μετά από τη θέση σε ισχύ της περ. η' του άρθρου 479 του ν. 4781/2021 (Α' 31), με την οποία καταργήθηκε ο ν. 2731/1999 (Α' 138), θεωρείται ότι νομίμως επέχουν θέση ειδικής έγκρισης, εφόσον οι αιτήσεις πληρούσαν τις προϋποθέσεις της παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 2731/1999. Εκκρεμείς αιτήσεις, που υποβλήθηκαν σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο και η διεκπεραίωσή τους εκκρεμεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος, θεωρείται ότι νομίμως υποβλήθηκαν και αξιολογούνται με κριτήριο την πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 2731/1999, ανεξαρτήτως της κατά τα ανωτέρω κατάργησής της.»

Άρθρο 50 **Μετονομασία Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας** **Περιφέρειας Ιονίων - Ο.Δ.Α.Ζ. - Τροποποίηση** **του άρθρου 9 του ν. 4109/2013**

1. Η περ. στ) της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 4109/2013 (Α' 16), περί της συγχώνευσης των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας (Μ.Κ.Φ.), οι οποίες έχουν συσταθεί με τον ν. 3106/2003 (Α' 30), και περί της ένταξής τους ως αποκεντρωμένων υπηρεσιών (παραρτημάτων) σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), που φέρουν την επωνυμία «ΚΕΝΤΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ», τροποποιείται, ως προς την αναφορά του Οργανισμού Δημόσιας Αντίληψης Ζακύνθου (Ο.Δ.Α.Ζ.) στην επωνυμία του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, και διαμορφώνεται ως εξής:

«στ) Το Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Οργανισμός Δημόσιας Αντίληψης Ζακύνθου (Ο.Δ.Α.Ζ.)» μετονομάζεται σε

«ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ (Ο.Δ.Α.Ζ.)» με έδρα τον Δήμο Ζακύνθου».

2. Οποιαδήποτε αναφορά στην επωνυμία του νομικού προσώπου, όπως αυτή ίσχυε μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, λογίζεται ως αναφορά στη νέα επωνυμία.

3. Η παρ. 1 του άρθρου 55 του ν. 4301/2014 (Α' 223), περί της μετονομασίας του φορέα «Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων» σε «Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων - Ο.Δ.Α.Ζ.», καταργείται.

Άρθρο 51 **Υιοθεσία ενηλίκου - Τροποποίηση** **του άρθρου 1579 ΑΚ**

Το άρθρο 1579 του Αστικού Κώδικα (ΑΚ, π.δ. 456/1984, Α' 164), περί υιοθεσίας ενηλίκου, τροποποιείται, ως προς τη δυνατότητα υιοθεσίας ενηλίκου και από αυτόν που υπήρξε ανάδοχος γονέας του, και διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1579 **Υιοθεσία ενηλίκου**

Η υιοθεσία ενηλίκου επιτρέπεται μόνο όταν: α) ο υιοθετούμενος είναι συγγενής ως και τον τέταρτο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας αυτού που υιοθετεί, ή β) αυτός που υιοθετεί υπήρξε ανάδοχος γονέας του υιοθετούμενου.»

Άρθρο 52 **Ημιαυτόνομη διαβίωση σε διαμερίσματα** **των ατόμων δεκαπέντε ετών και άνω που** **διαβιούν σε Μονάδες Παιδικής** **Προστασίας και Φροντίδας**

1. Θεσπίζεται πρόγραμμα με τίτλο «Ημιαυτόνομη Διαβίωση σε Διαμερίσματα των ατόμων δεκαπέντε ετών και άνω». Το πρόγραμμα απευθύνεται σε άτομα, τα οποία διαβιούν σε κλειστές δομές παιδικής προστασίας και λειτουργεί συμπληρωματικά στο πλαίσιο εφαρμογής δημόσιων πολιτικών αποϊδρυματοποίησης.

2. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τρεις πυλώνες:

α) επιδότηση ενοικίου, καθώς και κάλυψη δαπανών για οικοσκευή και λοιπές λειτουργικές ανάγκες.

β) παροχή υπηρεσιών καθημερινής φροντίδας, ψυχοκοινωνικής στήριξης και διασύνδεσης με συμπληρωματικές κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες.

γ) υπηρεσίες ενδυνάμωσης, ενίσχυσης δεξιοτήτων και επαγγελματικής καθοδήγησης, οι οποίες δύναται να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, ανάπτυξη δεξιοτήτων, εργασιακή συμβουλευτική και διασύνδεση με την αγορά εργασίας.

3. Ωφελούμενοι του προγράμματος είναι άτομα ηλικίας δεκαπέντε ετών και άνω, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο Εθνικό Μητρώο Ανηλίκων του άρθρου 5 του ν. 4538/2018 (Α' 85) και τα οποία διαβιούν σε δημόσιες ή ιδιωτικές Μονάδες Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, καθώς και ανήλικοι που παραμένουν προσωρινώς, κατόπιν σχετικής εισαγγελικής εντολής, για λόγους προστασίας, σε νοσηλευτική μονάδα.

4. Το πρόγραμμα προκηρύσσεται κατ' ελάχιστον ανά διετία, ύστερα από δημόσια πρόσκληση για υποβολή

αιτήσεων χρηματοδότησης από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Οι δαπάνες για τη χρηματοδότηση του προγράμματος βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και προέρχονται από ενωσιακούς πόρους, ιδίως, του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

5. Δικαιούχοι φορείς που δύνανται να υποβάλουν αιτήσεις χρηματοδότησης, μόνοι τους ή σε συνεργασία, είναι:

α) νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία εποπτεύονται από τη Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας.

β) νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, πιστοποιημένο από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, σύμφωνα με τον ν. 2646/1998 (Α' 236), που δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών που άπτονται της εφαρμογής του παρόντος.

Άρθρο 53

Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τα Παιδιά

1. Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.) ορίζεται Εθνικός Συντονιστής της Εγγύησης για τα Παιδιά.

2. Αποστολή του Εθνικού Συντονιστή της Εγγύησης για τα Παιδιά είναι ο αποτελεσματικός συντονισμός και η παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύστασης ΕΕ 2021/1004 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 2021 (L 223/14), καθώς και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την εφαρμογή της, με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών σε ανάγκη, την προώθηση της ένταξης αυτών, την αποφυγή και καταπολέμηση των διακρίσεων και του στιγματισμού τους.

3. Για την επίτευξη των στόχων αυτών ο Εθνικός Συντονιστής:

α) μεριμνά για τη διασφάλιση της πρόσβασης των παιδιών σε ανάγκη σε ένα σύνολο βασικών υπηρεσιών, που κατ' ελάχιστον περιλαμβάνουν τη πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, ενταξιακής εκπαίδευσης, σχολικών δραστηριοτήτων, παροχής τουλάχιστον ενός υγιεινού γεύματος κάθε σχολική ημέρα, υγιεινής διατροφής, υγειονομικής περίθαλψης και κατάλληλης στέγασης,

β) συνεργάζεται με τις εθνικές και ενωσιακές αρχές και όργανα, διεθνείς οργανισμούς για την προστασία των παιδιών, μη κυβερνητικές οργανώσεις και φορείς της κοινωνίας των πολιτών, για τον προσδιορισμό των παιδιών που έχουν ανάγκη και των εμποδίων που αντιμετωπίζουν στη λήψη κοινωνικών, εκπαιδευτικών, υγειονομικών, διατροφικών και στεγαστικών υπηρεσιών,

γ) συνεργάζεται με κάθε αρμόδια ενωσιακή, διεθνή, εθνική, περιφερειακή, τοπική αρχή, οργανισμό, φορέα, νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου κατά την κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Εγγύηση για τα Παιδιά, το οποίο εκδίδεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και συμπράττει στην επικαιροποίηση τούτου με την ίδια διαδικασία, οποτεδήποτε παραστεί ανάγκη. Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνονται:

γα) οι στοχευμένες κατηγορίες παιδιών που έχουν ανάγκη, στις οποίες πρέπει να ανταποκριθούν οι εθνικές,

περιφερειακές και τοπικές αρχές με αντίστοιχα ολοκληρωμένα μέτρα,

γβ) οι ποσοτικοί και ποιοτικοί στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν όσον αφορά τα παιδιά που έχουν ανάγκη και στα οποία αφορούν τα αντίστοιχα μέτρα, λαμβανομένων υπόψη των περιφερειακών και τοπικών ανισοτήτων,

γγ) τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή σχεδιάζεται να ληφθούν, σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, οι αναγκαίοι χρηματοδοτικοί πόροι και τα χρονοδιαγράμματα εφαρμογής τους,

γδ) τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή σχεδιάζεται να ληφθούν για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών και τη ρήξη των διαγενεακών κύκλων μειονεξίας με βάση ιδίως, το υποστηρικτικό υλικό πολιτικής που κάθε αρμόδια εθνική, περιφερειακή ή τοπική αρχή αναπτύσσει κατά τα οριζόμενα στο σημείο 6 της Σύστασης ΕΕ 2021/1004 για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα Παιδιά,

γε) το πλαίσιο για τη συλλογή δεδομένων, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών, δράσεων και υπηρεσιών που στοχεύουν στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών. Προς τούτο, ο Εθνικός Συντονιστής δύναται να έχει πρόσβαση σε και να χρησιμοποιεί δεδομένα που τηρούνται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και σε κάθε άλλη δημόσια εθνική, περιφερειακή και τοπική αρχή,

δ) συντονίζει τη δράση όλων των εθνικών, περιφερειακών, τοπικών αρχών, υπηρεσιών, φορέων, νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που κατά λόγο αρμοδιότητας συμπεριλαμβάνονται στην εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Εγγύηση για τα Παιδιά, αναλαμβάνοντας τις αναγκαίες πρωτοβουλίες και ενέργειες για τη διασφάλιση της συνεκτικότητας και της αποτελεσματικότητας του Εθνικού Σχεδίου Δράσης καθ' όλο το χρόνο υλοποίησής του,

ε) εξασφαλίζει και παρακολουθεί την οργάνωση και παροχή από όλες τις αρμόδιες εθνικές, περιφερειακές, τοπικές αρχές, υπηρεσίες, φορείς, νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου επίκαιρης, αποτελεσματικής, ποιοτικής και προσιτής διάθεσης και πρόσβασης των παιδιών που έχουν ανάγκη των υπηρεσιών της ευρωπαϊκής εγγύησης για το παιδί και που σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης συμβάλλουν στην άρση του κοινωνικού αποκλεισμού τους και διασφαλίζουν την προάσπιση των δικαιωμάτων τους και την προώθηση ίσων ευκαιριών,

στ) λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα δημοσιότητας για την ευαισθητοποίηση του κοινού, αλλά και την προσέγγιση των παιδιών που έχουν ανάγκη και των οικογενειών τους, ιδίως σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, για την ενθάρρυνση και διευκόλυνση της ουσιαστικής πρόσβασής τους στις κοινωνικές, εκπαιδευτικές, υγειονομικές, διατροφικές και στεγαστικές υπηρεσίες που αναφέρονται στη Σύσταση ΕΕ 2021/1004. Στο πλαίσιο αυτό, συνεργάζεται με τις αρμόδιες εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές και φορείς, όπως Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού, εκπαιδευτικά ιδρύματα, εκπαιδευμένους κοινωνικούς λειτουργούς, υπηρεσίες στήριξης των οικογενειών, την κοινωνία των πολιτών και οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας,

ζ) υποβάλλει στις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως την 22α Μαρτίου 2022 το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Εγγύησης για τα Παιδιά, καταρτίζει και υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκθέσεις και αναφορές για την πρόοδο της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για το Παιδί, τα αποτελέσματα των πολιτικών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και τον αντίκτυπο αυτών στα παιδιά που έχουν ανάγκη και συνεργάζεται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, με τα Κράτη Μέλη και τους Εθνικούς Συντονιστές αυτών για την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τα Παιδιά,

η) διασφαλίζει, ότι κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης των πολιτικών και δράσεων για τη στήριξη των παιδιών σε ανάγκη επιτυγχάνεται η βέλτιστη συμμετοχή κάθε εθνικής, περιφερειακής και τοπικής αρχής, νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και κάθε άλλης αρχής, φορέων που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων φορέων παιδιών και των οικογενειών τους, μη κυβερνητικών οργανώσεων, διεθνών οργανισμών και φορέων, καθώς και των αρμοδίων ενωσιακών οργάνων και αρχών,

θ) συντάσσει και υποβάλλει ανά δίμηνο προς τη Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων αναφορά στην οποία περιγράφονται η πρόοδος στην υλοποίηση των πολιτικών και δράσεων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τα Παιδιά, τα προβλήματα, που ανακύπτουν κατά την υλοποίησή του και οι προτάσεις για διορθωτικές παρεμβάσεις,

ι) προβαίνει σε κάθε ενέργεια που εξυπηρετεί την επίτευξη των σκοπών και των στόχων του για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών και τη ρήξη των διαγενεακών κύκλων μειονεξίας,

ια) για την πραγματοποίηση του έργου του και την αποτελεσματική επίδωξη του σκοπού του συνεργάζεται με ενωσιακούς, διεθνείς, δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς με σκοπό τη συμμετοχή και την αξιοποίηση χρηματοδοτούμενων ή συγχρηματοδοτούμενων ευρωπαϊκών και άλλων προγραμμάτων και προγραμμάτων ΕΣΠΑ που αφορούν σε επιχειρησιακές ή αναπτυξιακές δράσεις που σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων του.

4. Κάθε αρμόδια εθνική, περιφερειακή και τοπική αρχή, υπηρεσία ή φορέας, καθώς και κάθε νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού φορέα υποχρεούνται να συνδράμουν τον Εθνικό Συντονιστή με κάθε μέσο ή πληροφορία που είναι απαραίτητα για την άσκηση των καθηκόντων και εξουσιών που προβλέπονται στο παρόν και να ανταποκρίνονται στις υποδείξεις, συστάσεις και ενέργειες που ορίζονται από τον Εθνικό Συντονιστή, τηρώντας τους όρους και τις προθεσμίες που τάσσονται από τον Συντονιστή προς τούτο.

Άρθρο 54

Υποχρεώσεις φορέων κοινωνικής πρόνοιας, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες σε ενήλικα άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένους και χρονίως πάσχοντες

Τα άρθρα 7, 8 και 11 εφαρμόζονται και στους ακόλουθους φορείς και δομές:

α) Κέντρα αποθεραπείας και αποκατάστασης του άρθρου 10 του ν. 2072/1992 (Α' 125).

β) Στέγες Υποστηριζόμενης διαβίωσης ατόμων με αναπηρία του άρθρου 30 του ν. 2072/1992.

γ) Στέγες Αυτόνομης Διαβίωσης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες της υπό στοιχεία Π4β/οικ.4681/1996 (Β' 825) απόφασης του Υφυπουργού Υγείας και Πρόνοιας (Β' 825),

δ) Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων της παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995 (Α' 213).

ε) Θεραπευτήρια Χρονίως Πασχόντων του π.δ. 629/1974 (Α' 271).

στ) Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας του άρθρου 9 του ν. 4109/2013 (Α' 16).

ζ) Ιδρύματα περίθαλψης χρονίως πασχόντων του άρθρου 28 του Ενιαίου Κανονισμού Παροχών Υγείας της υπό στοιχεία ΕΑΛΕ/Γ.Π. 80157/2018 κοινής απόφασης των Αναπληρωτών Υπουργών Οικονομικών και Υγείας (Β' 4898).

η) Οικοτροφεία του άρθρου 30 του Ενιαίου Κανονισμού Παροχών Υγείας της υπό στοιχεία ΕΑΛΕ/Γ.Π. 80157/2018 κοινής απόφασης των Αναπληρωτών Υπουργών Οικονομικών και Υγείας.

θ) Ειδικά ιδρύματα του άρθρου 6 του ν. 861/1979 (Α' 2).

ι) Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων της υπό στοιχεία Π1γ/ΑΓΠ/οικ.14963/2001 απόφασης του Υφυπουργού Υγείας και Πρόνοιας (Β' 1397) και

ια) σε κάθε φορέα κοινωνικής πρόνοιας δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, ο οποίος παρέχει οργανωμένες υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας, κλειστής ή ανοιχτής περίθαλψης σε ενηλίκους με αναπηρία, σε ηλικιωμένους και σε χρονίως πάσχοντες.

Άρθρο 55

Δυνατότητα οργάνωσης εκλογών για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργιών Ελλάδος (Σ.Κ.Λ.Ε.) με αμιγώς ηλεκτρονικά μέσα - Προσθήκη παρ.9 στο άρθρο 102 του ν. 4488/2017

Στο άρθρο 102 του ν. 4488/2017 (Α' 137) προστίθεται παρ. 9 ως εξής:

«9. Κατά παρέκκλιση του παρόντος, οι εκλογές για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης του Σ.Κ.Λ.Ε. δύνανται, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία δύο τρίτων (2/3) των μελών του, να διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα και με τρόπο που διασφαλίζει το αδιάβλητο και το απόρρητο της εκλογικής διαδικασίας. Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος ρυθμίζονται με την ίδια απόφαση.»

Άρθρο 56

Παράταση συμβάσεων εργασίας επικουρικού προσωπικού σε προνοιακούς φορείς

1. Οι συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, που έχουν συναφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου εικοστού πρώτου της από 14.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 64), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4682/2020 (Α' 76), και της κατ'εξουσιοδότησή του εκδοθείσας υπ' αριθμ. 12549/4426/16.3.2020 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Εσωτερικών (Β' 868), για

την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών από την εμφάνιση και διασπορά του κορωνοϊού COVID-19, οι οποίες παρατάθηκαν έως την 31η.3.2021 δυνάμει του άρθρου 34 του ν. 4722/2020 (Α' 177) και ακολούθως έως την 30ή.9.2021 δυνάμει του άρθρου 109 του ν. 4790/2021 (Α' 48), όπως και οι συμβάσεις που συνήφθησαν κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του τελευταίου αυτού άρθρου, δύνανται να παραταθούν, από τη λήξη τους έως την 31η.3.2022. Η παράταση των συμβάσεων σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν μεταβάλλει τον χαρακτήρα της σχέσης εργασίας, βάσει της οποίας προσλήφθηκαν οι απασχολούμενοι στις θέσεις αυτές, ούτε εμπίπτει στους περιορισμούς των άρθρων 5 και 6 του π.δ. 164/2004 (Α' 134).

2. Συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου που συνάπτονται μετά τη δημοσίευση του παρόντος, κατ' εφαρμογή του άρθρου εικοστού πρώτου της από 14.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου και της υπουργικής απόφασης της παρ. 1, δεν δύνανται να έχουν ημερομηνία λήξης μετά την 31η.3.2022.

3. Οι αμοιβές και οι ασφαλιστικές εισφορές των συμβάσεων των παρ. 1 και 2 καλύπτονται από ενωσιακούς πόρους.

Άρθρο 57
Μετάταξη ή απόσπαση υπαλλήλων Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας και λοιπών Προνοιακών φορέων - Τροποποίηση του άρθρου 19 του ν. 4659/2020

Στο άρθρο 19 του ν. 4659/2020 (Α' 21) τροποποιείται η παρ. 1, η παρ. 2 καταργείται, και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 19
Μετάταξη ή απόσπαση υπαλλήλων των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας και λοιπών Προνοιακών φορέων

Για την έκδοση απόφασης μετάταξης ή απόσπασης σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 4440/2016 (Α' 224) υπαλλήλων των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας του άρθρου 9 του ν. 4109/2013, απαιτείται, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2022, η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του εποπτεύοντος Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Η προϋπόθεση του πρώτου εδαφίου ισχύει, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2022, και για το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών του π.δ. 265/1979 (Α' 74), το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών του α.ν. 726/1937 (Α' 228), το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης του άρθρου 6 του ν. 3106/2003 (Α' 30), το Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Παπάφειο Θεσσαλονίκης της παρ. 1.Ι. του άρθρου 127 του ν. 4199/2013 (Α' 216), το Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Ευρυτανίας της παρ. 5 του άρθρου 18 του ν. 4302/2014 (Α' 225) και τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) του ν. 4520/2018 (Α' 30).»

Άρθρο 58
Πρόγραμμα χρηματοδότησης για τη δημιουργία νέων τμημάτων βρεφικής φροντίδας

1. Για τη δημιουργία νέων θέσεων για βρέφη σε υφιστάμενους ή νέους σταθμούς αρμοδιότητας του Υπουρ-

γείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με σκοπό την εξασφάλιση μίας θέσης για όλα τα βρέφη και την υποστήριξη των οικογενειών, το Υπουργείο υλοποιεί πρόγραμμα χρηματοδότησης για την ίδρυση έως πενήντα χιλιάδων (50.000) νέων θέσεων για βρέφη σε όλη την επικράτεια. Στο πρόγραμμα χρηματοδότησης μπορεί να συμμετέχουν ιδιώτες, φορείς, νομικά πρόσωπα κάθε μορφής, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ.. Η έναρξη του προγράμματος γίνεται εντός του έτους 2022.

2. Οι δαπάνες χρηματοδότησης βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και καλύπτονται από ενωσιακούς πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

3. Η χρηματοδότηση καλύπτει ιδίως: α) εργασίες ανέγερσης, ανακαίνισης, επισκευής και διαμόρφωσης υφιστάμενων κτιριακών και εξωτερικών χώρων, οι οποίοι ανήκουν κατά πλήρη κυριότητα στους δικαιούχους ή είναι παραχωρημένοι σε αυτούς κατά χρήση ή μισθωμένοι από αυτούς, τις αναγκαίες προπαρασκευαστικές και υποστηρικτικές μελέτες και υπηρεσίες και β) το κόστος προμήθειας του απαραίτητου εξοπλισμού για τη λειτουργία των νέων θέσεων βρεφών.

Άρθρο 59
Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικονομικών, καθορίζονται οι ειδικότερες παρεχόμενες υπηρεσίες του προγράμματος «Ημιαυτόνομη Διαβίωση σε Διαμερίσματα των ατόμων δεκαπέντε ετών και άνω» του άρθρου 52, το αναγκαίο προσωπικό για την παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών, οι προδιαγραφές των διαμερισμάτων του προγράμματος, ο αριθμός των ωφελούμενων, τα πρωτόκολλα αξιολόγησης για την ένταξή τους στο πρόγραμμα, οι όροι εποπτείας από τους κατά τόπο αρμόδιους κοινωνικούς συμβούλους, οι λοιποί όροι και προϋποθέσεις σχεδιασμού, αξιολόγησης, υλοποίησης, εκτέλεσης, παρακολούθησης, χρηματοδότησης και διαχείρισης του προγράμματος, καθώς και κάθε ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος. Ειδικότεροι όροι για την εφαρμογή του προγράμματος δύνανται να εξειδικεύονται με την πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης.

2. α) Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού εκ των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εσωτερικών, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υγείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Δικαιοσύνης, Προστασίας του Πολίτη, Μετανάστευσης και Ασύλου, ορίζονται ως σύνδεσμοι με τον Εθνικό Συντονιστή του άρθρου 53 εννέα (9) εκπρόσωποι με τους αναπληρωτές τους, ένας από κάθε αναφερόμενο στην παρούσα Υπουργείο.

β) Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και των Υπουργών της υποπαρ. α) καθορίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με τις επί μέρους αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του Εθνικού Συντονιστή, τις επί μέρους αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των συνδέσμων του Εθνικού Συντονιστή, τις ειδικότερες αρμο-

διότητες και υποχρεώσεις των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, υπηρεσιών, φορέων και νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου που εμπλέκονται στην υλοποίηση της Σύστασης για την ευρωπαϊκή εγγύηση για το παιδί και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης αυτής, τη συγκρότηση επιτροπών και ομάδων εργασίας για την εφαρμογή της Σύστασης για την ευρωπαϊκή εγγύηση για το παιδί και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, τη συνεργασία του με κάθε φορέα που σχετίζεται με την εφαρμογή των καθηκόντων του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται ο φορέας υλοποίησης, εκτέλεσης και διαχείρισης του προγράμματος του άρθρου 58, οι όροι και προϋποθέσεις σχεδιασμού, υλοποίησης, εκτέλεσης, χρηματοδότησης και διαχείρισης του ως άνω προγράμματος, οι διαδικασίες εφαρμογής και υλοποίησής του, οι ενέργειες και δράσεις του φορέα χρηματοδότησης, διαχείρισης και υλοποίησης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του. Η μεταβίβαση των αναγκών πόρων στον φορέα υλοποίησης και ο καθορισμός της διαδικασίας διαχείρισης των μεταβιβαζόμενων πόρων καθορίζεται με προγραμματική σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και του φορέα υλοποίησης.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Άρθρο 60

Εργασιακοί σύμβουλοι στα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης

1. Στα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης (Κ.Π.Α.2) του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) ανατίθενται καθήκοντα εργασιακού συμβούλου σε υπαλλήλους για την επιτέλεση του έργου της αντιστοίχισης/σύζευξης της ζήτησης και της προσφοράς εργασίας.

2. Καθήκοντα εργασιακού συμβούλου ανατίθενται σε υπαλλήλους, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, αορίστου ή ορισμένου χρόνου, του Ο.Α.Ε.Δ., κατηγορίας πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης, ανεξαρτήτως κλάδου, οι οποίοι διαθέτουν επαγγελματική εμπειρία ή ακαδημαϊκό υπόβαθρο επαγγελματικής συμβουλευτικής. Τα καθήκοντα εργασιακού συμβούλου δύναται να ανατίθενται και αμέσως μετά από την πρόσληψη ή τη μετάταξη του υπαλλήλου στον Ο.Α.Ε.Δ.. Τα καθήκοντα ανατίθενται με απόφαση του Διοικητή του Ο.Α.Ε.Δ., με την οποία προσδιορίζεται εάν ο υπάλληλος ασκεί τα καθήκοντα εργασιακού συμβούλου για το σύνολο ή μέρος του ωραρίου του. Σε κάθε περίπτωση, τα λοιπά καθήκοντα του υπαλλήλου πρέπει να είναι συναφή με τα καθήκοντα του εργασιακού συμβούλου στο πλαίσιο της οργάνωσης και λειτουργίας του Κ.Π.Α.2.

3. Οι εργασιακοί σύμβουλοι διακρίνονται σε συμβούλους αναζητούντων εργασίας και σε συμβούλους εργοδοτών και μπορούν να εξειδικεύονται σε επιμέρους ομάδες - στόχους μεταξύ των αναζητούντων εργασίας, όπως και μεταξύ των εργοδοτών, αντίστοιχα.

4. Βασικός στόχος του έργου που επιτελεί ο σύμβουλος αναζητούντων εργασίας είναι η προετοιμασία και η υποστήριξη των ανέργων για την ένταξη ή την επανένταξη τους στην αγορά εργασίας, καθώς και η αντιστοίχιση ή η σύζευξη του προφίλ του αναζητούντος εργασίας με το περίγραμμα της προσφερόμενης θέσης εργασίας. Για την εκπλήρωση του στόχου τους, οι σύμβουλοι αναζητούντων εργασίας ασκούν τα εξής καθήκοντα:

α) τη διερεύνηση του προφίλ των ανέργων και την αναθεώρηση της υφιστάμενης μεθοδολογίας ταξινόμησης των αναζητούντων εργασίας (ανάλυση προφίλ - profiling),

β) την πραγματοποίηση συνέντευξης με το ενδιαφερόμενο άτομο και την από κοινού σύνταξη του Ατομικού Σχεδίου Δράσης (Α.Σ.Δ.) του, κατόπιν συμφωνίας,

γ) την παρακολούθηση της πορείας του ανέργου και του Α.Σ.Δ. του και την τακτική τροποποίηση του τελευταίου, όποτε κρίνεται αναγκαίο,

δ) την εφαρμογή της διαδικασίας αντιστοίχισης ή σύζευξης αναζητούντων εργασίας και κενών θέσεων εργασίας, η οποία περιλαμβάνει την επαρκή αναζήτηση κενών θέσεων εργασίας, την αναλυτική ενημέρωση του προσώπου που αναζητεί εργασίας και την υπόδειξη σε αυτό της κατάλληλης θέσης εργασίας,

ε) την υλοποίηση δράσεων ομαδικής συμβουλευτικής, στ) την οργάνωση δράσεων ορθής και συνεχούς πληροφόρησης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των αναζητούντων εργασίας,

ζ) την παροχή διαρκούς υποστήριξης στους ανέργους που αναζητούν τρόπους να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, μέσω της διαδικασίας της εξατομικευμένης προσέγγισης, η οποία αποτελεί βασική ευθύνη των συμβούλων,

η) τη διαρκή συνεργασία με τους συμβούλους εργοδοτών της παρ. 5 και τη Μονάδα Εξυπηρέτησης Μεσαίων και Μεγάλων Επιχειρήσεων (Μ.Ε.Μ.Μ.Ε.) του Ο.Α.Ε.Δ., που αποτελούν τους κύριους διαύλους επικοινωνίας με τις ανάγκες των επιχειρήσεων.

5. Οι σύμβουλοι εργοδοτών αποτελούν τα βασικά πρόσωπα επαφής και συνεργασίας του Ο.Α.Ε.Δ., και ιδίως των Κ.Π.Α.2, με τις επιχειρήσεις που απευθύνονται σε αυτά, ανεξαρτήτως μεγέθους και κλάδου δραστηριότητας, με στόχο την παροχή υπηρεσιών και υποστήριξης για όλα τα θέματα αναζήτησης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού. Για την εκπλήρωση του στόχου τους, οι σύμβουλοι εργοδοτών, ασκούν τα εξής καθήκοντα:

α) την ανάπτυξη σταθερών σχέσεων συνεργασίας των επιχειρήσεων με τις δομές του Ο.Α.Ε.Δ.,

β) την πραγματοποίηση επισκέψεων και συναντήσεων προσέγγισης με τους εργοδότες, ώστε να πληροφορούνται, να καταγράφουν και να αναλύουν τις ανάγκες τους σε ανθρώπινο δυναμικό και να τους ενημερώνουν για τις παρεχόμενες υπηρεσίες του Ο.Α.Ε.Δ.,

γ) την επιλογή της κατάλληλης στρατηγικής προσέγγισης και την προετοιμασία για τη δημιουργία πλαισίου συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών,

δ) τον εντοπισμό των κενών θέσεων εργασίας των επιχειρήσεων, την καταχώρισή τους στα αντίστοιχα μητρώα του Ο.Α.Ε.Δ. και την αποτύπωση του περιγράμματος της προσφερόμενης θέσης εργασίας, κατόπιν συνεργασίας με τον εκάστοτε εργοδότη,

ε) τη μέριμνα για την ταχεία κάλυψη των κενών θέσεων με άτομα που διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα και δεξιότητες και την παρακολούθηση της πορείας της εκάστοτε τοποθέτησης,

στ) τη χαρτογράφηση των επιχειρήσεων της περιοχής τοπικής αρμοδιότητας του κάθε Κ.Π.Α.2, την ταξινόμηση των επιχειρήσεων, ανάλογα με το μέγεθος, τον κλάδο και το είδος της απασχόλησης, την κατηγοριοποίηση του κάθε κλάδου σε κύριο ή δευτερεύοντα και τη δημιουργία της αντίστοιχης λίστας ταξινόμησης των επιχειρήσεων,

ζ) την οργάνωση δράσεων ευαισθητοποίησης των εργοδοτών,

η) τη διαρκή υποστήριξη των επιχειρήσεων, μέσω ολοκληρωμένων και τυποποιημένων διαδικασιών προσέγγισης, καθώς και μέσω στοχοθετημένων επιχειρησιακών δράσεων,

θ) την ενημέρωση και διαρκή συνεργασία με τους συμβούλους αναζητούντων εργασίας, της παρ. 4, με σκοπό την αναζήτηση κατάλληλων υποψηφίων για τις προσφερόμενες κενές θέσεις εργασίας,

ι) την ενημέρωση και διαρκή συνεργασία με τα Γραφεία Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (Γ.Ε.Α.Σ.) των εκπαιδευτικών δομών του Ο.Α.Ε.Δ. ή άλλων φορέων, με σκοπό την αναζήτηση κατάλληλων προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των αναζητούντων εργασίας,

ια) τη διαρκή συνεργασία με τη Μ.Ε.Μ.Μ.Ε. του Ο.Α.Ε.Δ., που αποτελεί τον κύριο δίαυλο επικοινωνίας με τις ανάγκες των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων,

ιβ) τη διευκόλυνση των επιχειρήσεων, προκειμένου να καταστούν ωφελούμενες στοχευμένων ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.

Άρθρο 61 Προσλήψεις Εργασιακών Συμβούλων

1. Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του δύναται, για τις ανάγκες εφαρμογής της δράσης σχετικά με Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, να συνάπτει ατομικές συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου για πρόσληψη νέων εργασιακών συμβούλων, κατηγορίας πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης, σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης ειδικής ή γενικής διάταξης και μόνο μέχρι την ολοκλήρωση της δράσης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

2. Οι εν λόγω προσλήψεις διενεργούνται ύστερα από δημόσια προκήρυξη, η οποία εκδίδεται από τον Ο.Α.Ε.Δ. μετά από έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π. και χωρίς προηγούμενη έγκριση της επιτροπής της ΠΥΣ 33/2006 (Α' 280) κατά το άρθρο 51 του ν. 4622/2019 (Α' 133). Στην προκήρυξη αναφέρονται, ιδίως, ο αριθμός του προσωπικού που θα προσληφθεί ανά κατηγορία, οι προϋποθέσεις συμμετο-

χής, τα προσόντα πρόσληψης και ο τρόπος απόδειξης αυτών, τα κριτήρια επιλογής και ο τρόπος βαθμολόγησης αυτών, η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων και η διαδικασία.

3. Η αξιολόγηση των αιτήσεων διενεργείται από τριμελή τουλάχιστον Επιτροπή, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Α.Ε.Δ.. Η Επιτροπή συντάσσει προσωρινούς πίνακες κατάταξης, απορριπτέων και προσληπτέων, τους οποίους δημοσιεύει στην ιστοσελίδα του Ο.Α.Ε.Δ. και αποστέλλει στο Α.Σ.Ε.Π.. Κατά των πινάκων αυτών ασκείται ένσταση ενώπιον του Α.Σ.Ε.Π., κατά τις οικείες διατάξεις, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την επομένη της καταχώρισης αυτών στην ιστοσελίδα του Ο.Α.Ε.Δ..

4. Το Α.Σ.Ε.Π. διενεργεί τον έλεγχο νομιμότητας, καθώς και τον κατ'ένσταση έλεγχο των πινάκων και ενημερώνει εν συνεχεία τον Ο.Α.Ε.Δ., προκειμένου αυτός να κατάρτισει τον οριστικό πίνακα προσληπτέων, εφαρμοζόμενων αναλόγως και των παρ. 8 και 9 του άρθρου 41 του ν. 4765/2021 (Α' 6).

5. Ως προς την ανώτατη χρονική διάρκεια των συμβάσεων εφαρμόζονται τα άρθρα 5, 6 και 7 του π.δ. 164/2004 (Α' 135) και απαγορεύεται η μετατροπή τους σε συμβάσεις αορίστου χρόνου.

6. Το κόστος σύναψης των συμβάσεων αυτών βαρύνει τον Ο.Α.Ε.Δ. και εκκαθαρίζεται σε βάρος των πιστώσεων που θα χορηγηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Άρθρο 62 Επικεφαλής Μέσου Διοικητικού Επιπέδου στα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης

1. Στα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης (Κ.Π.Α.2) του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) ανατίθενται καθήκοντα Επικεφαλής Μέσου Διοικητικού Επιπέδου (Ε.Μ.Δ.Ε.) σε υπάλληλο του Κ.Π.Α.2, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, ανεξαρτήτως κλάδου και ειδικότητας. Η ανάθεση γίνεται με απόφαση του Διοικητή του Ο.Α.Ε.Δ., συνεκτιμώντας την επαγγελματική ή διοικητική εμπειρία του υπαλλήλου ή και τις δεξιότητες διαχείρισης έργων.

2. Βασικός στόχος του έργου που επιτελεί ο Ε.Μ.Δ.Ε. είναι: α) η ανάλυση των τοπικών δεδομένων της αγοράς εργασίας και η μέτρηση των επιδόσεων του Κ.Π.Α.2 βάσει στοχοθεσίας, β) η παρακολούθηση των βασικών διεργασιών του Κ.Π.Α.2, και, ιδίως, της διαδικασίας αντιστοίχισης/σύζευξης της ζήτησης και της προσφοράς της αγοράς εργασίας, γ) η παρακολούθηση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων και η ορθή τήρηση των νέων νομοθετικών και κανονιστικών πρωτοβουλιών και δ) η ενημέρωση και η επικοινωνία των επιδόσεων του Κ.Π.Α.2 στα ανώτερα επίπεδα της Διοίκησης, αλλά και στην τοπική κοινωνία.

3. Για την εκπλήρωση του στόχου του, ο Ε.Μ.Δ.Ε. έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) τη διαρκή και ομαλή συνεργασία με τον Προϊστάμενο του Κ.Π.Α.2, τον οποίο συνεπικουρεί ως προς την αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία του Κ.Π.Α.2,

β) τον προγραμματισμό, τον συντονισμό και την αποτίμηση των τακτικών ή έκτακτων εσωτερικών συναντήσεων του Κ.Π.Α.2, μεταξύ των υπαλλήλων και του Προϊσταμένου, κατά τη διάρκεια των οποίων συζητούνται αφενός η επίδοση της υπηρεσίας και αφετέρου τα σημεία δυναμικής βελτίωσης,

γ) τη συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων της τοπικής αγοράς εργασίας και τη μέτρηση των επιδόσεων του Κ.Π.Α.2,

δ) την παρακολούθηση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων και την ορθή τήρηση των νέων νομοθετικών και κανονιστικών πρωτοβουλιών,

ε) τη συλλογή και την κωδικοποίηση των κανονιστικών πράξεων και της νομοθεσίας που αφορούν στη λειτουργία του Ο.Α.Ε.Δ.,

στ) την καθιέρωση ως ενιαίου σημείου επαφής του Κ.Π.Α.2 με τα εσωτερικά και τα εξωτερικά κοινά της υπηρεσίας για ζητήματα ενημέρωσης, επικοινωνίας και δημοσιότητας.

Άρθρο 63

Εξατομικευμένη προσέγγιση

1. Κατόπιν της εγγραφής στα μητρώα ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ., οι άνεργοι συμμετέχουν στη διαδικασία εξατομικευμένης προσέγγισης, με σκοπό τη διερεύνηση των βιογραφικών τους στοιχείων, την ανάλυση των χαρακτηριστικών τους (προφίλ) και εν τέλει τη σύνταξη του Ατομικού τους Σχεδίου Δράσης (Α.Σ.Δ.), με την οποία ολοκληρώνεται η ανωτέρω διαδικασία και η οποία έχει ως σκοπό την άμεση και επιτυχή σύζευξη των καταγεγραμμένων ανέργων με τις ανάλογες διαθέσιμες θέσεις εργασίας («εξατομικευμένη προσέγγιση»).

2. Η διαδικασία της εξατομικευμένης προσέγγισης επικεντρώνεται ιδίως:

α) στον καθορισμό του επαγγελματικού στόχου του ατόμου,

β) στη διερεύνηση και ανάλυση του προφίλ του ατόμου, συμπεριλαμβανομένων των επαγγελματικών χαρακτηριστικών, δεξιοτήτων και ικανοτήτων του,

γ) στην (από κοινού) σύνταξη του Α.Σ.Δ., το οποίο ρυθμίζει τη συνεργασία μεταξύ του εργασιακού συμβούλου και του ατόμου,

δ) στην πρόταση για συμμετοχή του ατόμου σε δράσεις ή προγράμματα συμβουλευτικής, απασχόλησης ή κατάρτισης,

ε) στην επιτυχή σύζευξη και σύνδεση του επαγγελματικού προφίλ του ατόμου με τις απαιτήσεις της θέσης εργασίας,

στ) στην επαγγελματική συμβουλευτική υποστήριξη σε ατομικό επίπεδο.

3. Η διαδικασία της εξατομικευμένης προσέγγισης διενεργείται μέσω των εργασιακών συμβούλων, οι οποίοι αξιοποιούν τα βιογραφικά στοιχεία του κάθε ενδιαφερομένου, καταρτίζουν το Α.Σ.Δ. του, τον ενημερώνουν για διαθέσιμες δράσεις και προγράμματα και του προσφέρουν την απαραίτητη υποστήριξη και καθοδήγηση για την ένταξη ή την επανένταξη του στην αγορά εργασίας κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 60.

Άρθρο 64

Ομαδικές Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

1. Οι άνεργοι που συμμετέχουν στη διαδικασία της εξατομικευμένης προσέγγισης και ολοκληρώνουν τη σύνταξη του Ατομικού Σχεδίου Δράσης (Α.Σ.Δ.) έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε δράσεις ομαδικών συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από ειδικά εκπαιδευμένους και πιστοποιημένους εργασιακούς συμβούλους του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.).

2. Οι ομαδικές συμβουλευτικές υπηρεσίες στηρίζονται σε σύγχρονες αρχές της επαγγελματικής συμβουλευτικής και αφορούν ενδεικτικά:

α) στη συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού,

β) στη συμβουλευτική τεχνικών αναζήτησης εργασίας και

γ) στη συμβουλευτική ανάληψης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.

Οι ομαδικές συμβουλευτικές υπηρεσίες μπορούν να εμπλουτίζονται και να εξειδικεύονται σύμφωνα με τις νέες διαπιστωμένες ανάγκες των αναζητούντων εργασία, καθώς επίσης και με τις αλλαγές που συντελούνται στην αγορά εργασίας.

3. Σκοπός των ομαδικών συμβουλευτικών υπηρεσιών είναι η κινητοποίηση και ενδυνάμωση των μελών της ομάδας, ώστε να ενταχθούν με επιτυχία στην αγορά εργασίας το συντομότερο δυνατό, ιδίως μέσω της ενίσχυσης στην ανάπτυξη νέων ικανοτήτων και δεξιοτήτων και της στοχευμένης πληροφόρησης σχετικά με τις νέες τάσεις της αγοράς εργασίας, τους τρόπους αναζήτησης εργασίας, τις μεθόδους προσέγγισης των επιχειρήσεων με στόχο την επιτυχή διεκδίκηση θέσης εργασίας και τους τρόπους υλοποίησης μίας επιχειρηματικής ιδέας σε επιχειρηματικό σχέδιο με απώτερο στόχο τη δημιουργία βιώσιμης επιχείρησης.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δύνανται να καθορίζονται τα ειδικότερα προσόντα που απαιτείται να διαθέτουν οι εργασιακοί σύμβουλοι για να παρέχουν τις συμβουλευτικές υπηρεσίες του παρόντος, οι λεπτομέρειες σχετικά με την πιστοποίησή τους, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 65

Διευθυντές Μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

1. Ο Διευθυντής των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), των Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.), της Σχολής Επαγγελματικής Κατάρτισης Α.με.Α. Αθηνών και του Εκπαιδευτικού Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης Εφήβων και Νέων με Ειδικές Ανάγκες Θεσσαλονίκης (Ε.Κ.Ε.Κ. Α.με.Α. Θεσσαλονίκης), δύναται να είναι μόνιμος δημόσιος υπάλληλος ή Ι.Δ.Α.Χ. ή μόνιμος εκπαιδευτικός της δημόσιας εκπαίδευσης.

2. Ο Διευθυντής των Επαγγελματικών Σχολών Μαθητείας (ΕΠΑ.Σ.) και των Πειραματικών Επαγγελματικών Σχολών Μαθητείας (Π.ΕΠΑ.Σ.) μπορεί να είναι μόνιμος εκπαιδευτικός της δημόσιας εκπαίδευσης και, ελλείψει αυτού, μόνιμος δημόσιος υπάλληλος ή Ι.Δ.Α.Χ..

3. Ο Διευθυντής των Μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) των παρ. 1 και 2 πρέπει να διαθέτει αυξημένα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης της ημεδαπής ή ισότιμο τίτλο της αλλοδαπής, επιστημονική, τεχνική ή άλλη κατάρτιση, εμπειρία στην επαγγελματική εκπαίδευση ή κατάρτιση που καλύπτει τις ανάγκες διοίκησης εκπαιδευτικού οργανισμού της φύσης και της αποστολής της εκάστοτε εκπαιδευτικής μονάδας. Συνεκτιμώνται συναφείς με την επαγγελματική εκπαίδευση ή κατάρτιση μεταπτυχιακές σπουδές, καθώς και επαγγελματική και διοικητική εμπειρία.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Εσωτερικών καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής στη διαδικασία επιλογής Διευθυντών των Μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ. των παρ. 1 και 2, εξειδικεύονται τα απαιτούμενα προσόντα, προσδιορίζονται τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής, προβλέπονται οι λεπτομέρειες της διαδικασίας και του τρόπου αξιολόγησης και επιλογής, τα αρμόδια όργανα και ρυθμίζεται κάθε άλλο ειδικότερο θέμα.

Άρθρο 66

Μονάδα Εξυπηρέτησης Μεγάλων και Μεσαίων Επιχειρήσεων

1. Στη Διεύθυνση Συντονισμού και Ανάπτυξης Δικτύου Υπηρεσιών Απασχόλησης του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) λειτουργεί ως αυτοτελές γραφείο η Μονάδα Εξυπηρέτησης Μεγάλων και Μεσαίων Επιχειρήσεων (Μ.Ε.Μ.Μ.Ε.), η οποία έχει ως βασική αποστολή την αποτελεσματική σύζευξη της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά εργασίας, μέσω της ανάπτυξης μίας αμφίδρομης, σταθερής και διαρκούς σχέσης συνεργασίας και παροχής προσαρμοσμένων υπηρεσιών προς τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.

2. Καθήκοντα επικεφαλής της Μ.Ε.Μ.Μ.Ε. ανατίθενται σε υπάλληλο της Διεύθυνσης Συντονισμού και Ανάπτυξης Δικτύου Υπηρεσιών Απασχόλησης του Ο.Α.Ε.Δ., ανεξαρτήτως κλάδου, ο οποίος διαθέτει επαγγελματική πείρα ή ακαδημαϊκό υπόβαθρο σε γνωστικό αντικείμενο σχετικό με την αποστολή της Μ.Ε.Μ.Μ.Ε.. Η ανάθεση γίνεται με απόφαση του Διοικητή του Ο.Α.Ε.Δ. σε πρόσωπο διαφορετικό από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης.

3. Για την εκπλήρωση της αποστολής της, η Μ.Ε.Μ.Μ.Ε. βρίσκεται σε διαρκή συνεργασία με τα Κ.Π.Α.2 σε όλη τη Χώρα και τους εργασιακούς συμβούλους αναζητούντων εργασία και εργασιακούς συμβούλους εργοδοτών και:

α) προωθεί την εδραίωση μιας σταθερής σχέσης συνεργασίας του Ο.Α.Ε.Δ. με τις μεσαίες και τις μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και τη δικτύωση των υπηρεσιών του Ο.Α.Ε.Δ., μέσω αποκεντρωμένων επιχειρησιακών συνεργασιών με τις αντίστοιχες επιχειρήσεις της περιοχής τους,

β) παρακολουθεί τις εθνικές και διεθνείς εξελίξεις σε θέματα απασχόλησης του εργατικού δυναμικού,

γ) συνεργάζεται με τους κοινωνικούς φορείς και εταιρίες,

δ) προάγει τη διαφάνεια στην προβολή των θέσεων εργασίας, προβάλλει το έργο της και μεριμνά για την καθιέρωσή της ως σταθερό σημείο αναφοράς των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων για τις ανάγκες τους σε ανθρώπινο δυναμικό,

ε) αξιοποιεί το σύνολο των δεδομένων που διαχειρίζεται, ιδίως σχετικά με τα βιογραφικά των ανέργων, ενημερώνει τις επιχειρήσεις και συνεργάζεται με το αρμόδιο τμήμα ανθρώπινου δυναμικού που διαθέτει,

στ) προσφέρει στις επιχειρήσεις προσαρμοσμένες και ποιοτικές υπηρεσίες εύρεσης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, οι οποίες περιλαμβάνουν, ιδίως, την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, την καταγραφή των κενών θέσεων εργασίας στην εκάστοτε επιχείρηση και τη διερεύνηση κατάλληλων υποψηφίων που αντιστοιχούν σε αυτές, την προεπιλογή υποψηφίων μέσω στοχευμένων συνεντεύξεων και τη συμμετοχή τους σε ημερίδες σταδιοδρομίας και άλλες εκδηλώσεις τις οποίες διοργανώνει,

ζ) παρακολουθεί τις τελικές επιλογές και τοποθετήσεις που πραγματοποιούνται, ανταλλάσσει δεδομένα και προβαίνει σε αξιολόγηση και απολογισμό της διαδικασίας για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών σύζευξης.

Άρθρο 67

Μετακινήσεις του Διοικητή του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού - Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 2 της υποπαρ. Δ9 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015

Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 2 της υποπαρ. Δ9 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94), περί του πεδίου εφαρμογής των διατάξεων για τις δαπάνες των μετακινούμενων εντός και εκτός επικράτειας, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος δεν εμπίπτουν, επίσης, οι πάσης φύσης μετακινήσεις του Διοικητή του Ο.Α.Ε.Δ., ως προς τη διαδικασία της έγκρισης μετακίνησης. Η διαδικασία έγκρισης μετακίνησης εσωτερικού εντός και εκτός έδρας του Διοικητή του Ο.Α.Ε.Δ. ρυθμίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικονομικών.»

Άρθρο 68

Παράταση της έναρξης ισχύος του Οργανισμού του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού - Τροποποίηση του άρθρου 73 του ν. 4623/2019 - Χρόνος έκδοσης του Κανονισμού Ταμειακής και Λογιστικής Διαχείρισης του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού - Τροποποίηση του άρθρου 75 του ν. 4756/2020

1. Η παρ. 2 του άρθρου 73 του ν. 4623/2019 (Α' 134), περί της έναρξης ισχύος του Οργανισμού του Οργανισμού

σμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), τροποποιείται από όταν ίσχυσε και διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 45 του π.δ. 70/2019 (Α' 110) αντικαθίσταται από όταν ίσχυσε ως εξής:

“Η ισχύς του παρόντος αρχίζει μετά την παρέλευση τριάντα (30) μηνών από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.”».

2. Το άρθρο 75 του ν. 4756/2020 (Α' 235), περί της έκδοσης του Κανονισμού Ταμειακής και Λογιστικής Διαχείρισης του Ο.Α.Ε.Δ., τροποποιείται ως προς τον χρόνο έκδοσής του και διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 75
Κανονισμός Ταμειακής και Λογιστικής Διαχείρισης Ο.Α.Ε.Δ.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων εκδίδεται μετά από την έναρξη ισχύος του Οργανισμού του Ο.Α.Ε.Δ., Κανονισμός Ταμειακής και Λογιστικής Διαχείρισης του Ο.Α.Ε.Δ., μετά από εισήγηση του Δ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ.»

Άρθρο 69
Δυνατότητα μεταβίβασης αρμοδιοτήτων διατάκτη του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) δύναται, με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 3 του άρθρου 65 του ν. 4270/2014 (Α' 143), να μεταβιβάζει με απόφασή του αρμοδιότητες του κύριου διατάκτη:

α) για πάσης φύσεως δαπάνες ύψους έως δυόμιση χιλιάδες (2.500,00) ευρώ στους προϊσταμένους των Διευθύνσεων του Ο.Α.Ε.Δ., καθώς και στους νόμιμους αναπληρωτές αυτών,

β) για πάσης φύσεως δαπάνες ύψους από δυόμιση χιλιάδες ένα (2.501,00) έως τριάντα χιλιάδες (30.000,00) ευρώ, στους προϊσταμένους των Γενικών Διευθύνσεων του Ο.Α.Ε.Δ., καθώς και στους νόμιμους αναπληρωτές αυτών.

Άρθρο 70
Άρση κωλύματος ένταξης στο Μητρώο Ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού για μέλη δασικών συνεταιρισμών - Επιδότηση ανεργίας για τους δικαιούχους του άρθρου δέκατου όγδοου της από 13.8.2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου - Τροποποίηση του άρθρου δέκατου όγδοου της από 13.8.2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου

1. Οι ρητινοκαλλιεργητές - μέλη Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας και Αναγκαστικών Δασικών Συνεταιρισμών που δραστηριοποιούνται στους Δήμους Μεγαρέων της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής της Περιφέρειας Αττικής, Λουτρακίου-Περαχώρας-Αγίων Θεοδώρων της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, Ιστιαιάς-Αιδηψού και Μαντουδίου-Λίμνης-Αγίας Άννας της Περιφερειακής Ενότη-

τας Ευβοίας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας μπορούν να εγγράφονται στο Μητρώο Ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) διατηρώντας παράλληλα και την ιδιότητα του μέλους συνεταιρισμού, εφόσον δεν ασκούν οποιαδήποτε δραστηριότητα στο πλαίσιο αυτής της ιδιότητας.

2. Η παρ. 3 του άρθρου δέκατου όγδοου της από 13.8.2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 143), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4824/2021 (Α' 156), αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι ημέρες επιδότησης της ελάχιστης διάρκειας της τακτικής επιδότησης ανεργίας για τους δικαιούχους των προηγούμενων παραγράφων εξαιρούνται του περιορισμού της παρ. 8 του άρθρου 6 του ν. 1545/1985 (Α' 91).»

Άρθρο 71
Προϋποθέσεις τακτικής επιδότησης ανεργίας εποχικά εργαζομένων σε τουριστικά και επισιτιστικά επαγγέλματα για το έτος 2021 - Προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 4 του ν. 1545/1985

Στο άρθρο 4 του ν. 1545/1985 (Α' 91), περί των προϋποθέσεων της επιδότησης ανεργίας, προστίθεται παρ. 9 ως εξής:

«9. Κατ' εξαίρεση, ειδικά για το έτος 2021, για τους απασχολούμενους σε τουριστικά και επισιτιστικά επαγγέλματα, οι οποίοι υπάγονται στην περ. β) της παρ. 2, για τη χορήγηση του τακτικού επιδόματος ανεργίας αρκούν πενήντα (50) ημέρες εργασίας στην ασφάλιση κλάδου ανεργίας του Ο.Α.Ε.Δ., για να λάβουν την τακτική επιδότηση ανεργίας της παρ. 9 του άρθρου 6 και εφαρμόζεται αναλόγως το δεύτερο εδάφιο της παρ. 8.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δύναται να καθορίζονται οι όροι, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.».

Άρθρο 72
Παράταση της προθεσμίας υποβολής αίτησης για δεύτερο στάδιο υπαγωγής σε ρύθμιση του ν. 4611/2019

Η προθεσμία του τρίτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4611/2019 (Α' 73), ως προς την υποβολή αίτησης για υπαγωγή στο δεύτερο στάδιο της ρύθμισης ασφαλιστικών οφειλών του ν. 4611/2019, η οποία παρατάθηκε έως την 30ή.9.2021 με το άρθρο 263 του ν. 4798/2021 (Α' 68), παρατείνεται έως την 31η.12.2021.

Άρθρο 73
Ρύθμιση οφειλών προς τον Ενιαίο Δημοσιογραφικό Οργανισμό Επικοινωνίας Ασφάλισης και Περίθαλψης - Προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 50 του ν. 4779/2021

Στο άρθρο 50 του ν. 4779/2021 (Α' 27), περί των ρυθμίσεων για τις επιχειρήσεις Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, προστίθεται παρ. 5 ως εξής:

«5. Με τις προϋποθέσεις της παρ. 4 και σε έως τριάντα έξι (36) δόσεις, μπορούν να ρυθμιστούν οφειλές προς τον

Ενιαίο Δημοσιογραφικό Οργανισμό Επικουρικής Ασφάλισης και Περιθάλψης (Ε.Δ.Ο.Ε.Α.Π.), οι οποίες προκύπτουν από τις εισφορές της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 6 του α.ν. 248/1967 (Α' 243), για τη χρονική περίοδο από 01.12.2017 έως 31.03.2018. Η ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου καταλαμβάνει τις υπόχρεες επιχειρήσεις της παρ. 1Α του άρθρου 3 του α.ν. 248/1967 που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 4 και οι οποίες κατά την έναρξη εφαρμογής του ν. 4498/2017 (Α' 172) υπέβαλαν στον ε-Ε.Φ.Κ.Α μισθοδοτικές καταστάσεις για το προσωπικό τους που υπάγεται στην ασφάλιση του Ε.Δ.Ο.Ε.Α.Π.. Η προθεσμία για την υποβολή της σχετικής αίτησης λήγει εντός δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.»

Άρθρο 74

Καθορισμός ποσού για τη χρηματοδότηση της δαπάνης από την εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων - Τροποποίηση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 120 του ν. 4611/2019

Στο άρθρο 120 του ν. 4611/2019 (Α' 73) τροποποιείται η παρ. 1 περί των δαπανών οι οποίες καλύπτονται από την εγγραφή δαπάνης ύψους 0,5% του ΑΕΠ στον ετήσιο κοινωνικό προϋπολογισμό, τροποποιείται η παρ. 2 ως προς τη δαπάνη η οποία χρηματοδοτείται από το ποσό που καθορίζεται ετησίως πριν από την κατάθεση στη Βουλή του προσχεδίου του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 120

1. Από την 1.1.2020 στον ετήσιο κοινωνικό προϋπολογισμό εγγράφεται δαπάνη ύψους 0,5% του ΑΕΠ, από την οποία καλύπτεται η δαπάνη που δημιουργείται ετησίως σε εφαρμογή των υπ' αριθμ. 1890/2019 και 1891/2019 αποφάσεων της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και τυχόν πλεόνασμα μεταφέρεται στον ε-ΕΦΚΑ, προκειμένου να καλυφθούν παροχές πρόνοιας και υγείας και δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης. Οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται πριν από την κατάθεση στη Βουλή του προσχεδίου του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις αναλογιστικές προβολές, τα στοιχεία εκτέλεσης του κοινωνικού προϋπολογισμού και τους ετήσιους δημοσιονομικούς στόχους, καθορίζεται ετησίως το ποσό που διατίθεται για τη χρηματοδότηση της δαπάνης από την εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων της παρ. 1.»

Άρθρο 75

Κίνητρο για υπαλλήλους ε-ΕΦΚΑ στον τομέα της εξυπηρέτησης πολιτών - Τροποποίηση του άρθρου 21 του ν. 4354/2015

Στην παρ. 11 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176) τροποποιείται το χρονικό διάστημα εφαρμογής, προστίθενται δύο νέα εδάφια και η παρ. 11 διαμορφώνεται ως εξής:

«11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, στο προσωπικό που συμμετέχει στα κλιμάκια ομάδες, υποομάδες εργασίας και στις ομάδες εργασίας που συστάθηκαν ή συστήνονται και λειτουργούν εντός του έτους 2021 και 2022 με συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους για την εκκαθάριση των εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης, τον κανονισμό και την πληρωμή συντάξεων του δημόσιου τομέα και όλων των πρώην ταμείων που εντάχθηκαν στον ε-ΕΦΚΑ, καθορίζεται αποζημίωση, εφόσον επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι, η οποία δεν δύναται να υπερβαίνει το όριο των επτά χιλιάδων διακοσίων (7.200) ευρώ το έτος, μη υπολογιζόμενου στην περίπτωση αυτή του ορίου της παρ. 3.

Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και στο προσωπικό του ε-ΕΦΚΑ το οποίο απασχολείται εντός των ετών 2021 ή 2022 με συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους για την εξυπηρέτηση του κοινού μέσω του ενιαίου αριθμού εξυπηρέτησης πολιτών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και το οποίο ορίζεται με απόφαση του Διοικητή. Με όμοια απόφαση ορίζονται η μεθοδολογία προσδιορισμού των ποσοτικών στόχων εξυπηρέτησης του κοινού μέσω του ενιαίου αριθμού εξυπηρέτησης πολιτών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ο τρόπος παρακολούθησής τους και κάθε άλλο ειδικό θέμα για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.»

ΜΕΡΟΣ Ζ'

ΑΛΛΕΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 76

Απαλλαγή από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) για τα κτίσματα μετά του αναλογούντος οικοπέδου που ευρίσκονται σε περιοχές που επλήγησαν από τις φυσικές καταστροφές της 30ής Οκτωβρίου 2020 και της 3ης Μαρτίου 2021 - Προσθήκη παρ. 7Γ και 7Δ στην παρ. 7 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013

Μετά από την παρ. 7Β του άρθρου 3 του ν. 4223/2013 (Α' 287) προστίθενται παρ. 7Γ και 7Δ, ως εξής:

«7Γ. Ειδικά για τα έτη 2020, 2021 και 2022 απαλλάσσονται τα κτίσματα μετά του αναλογούντος οικοπέδου, που ευρίσκονται σε περιοχές των Περιφερειακών Ενοτήτων Σάμου, Ικαρίας και Χίου της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, που επλήγησαν από τον σεισμό και την πλημμύρα της 30ής Οκτωβρίου 2020, όπως αυτές οριοθετήθηκαν με τις υπό στοιχεία Δ.Α.Ε.Φ.Κ.-Κ.Ε./26169/Α325/27.11.2020 (Β' 5293) και Δ.Α.Ε.Φ.Κ.-Κ.Ε./25594/Α325/24.11.2020 (Β' 5297) κοινές υπουργικές αποφάσεις, εφόσον οι ιδιοκτήτες τους είναι κάτοχοι Δελτίου Επανελέγχου ή Έκθεσης Αυτοψίας, σύμφωνα με τα οποία το κτίριο έχει χαρακτηριστεί επικίνδυνο ή ακατάλληλο για χρήση, ή Πρωτοκόλλου Αυτοψίας Επικινδύνως Ετοιμόρροπου Κτηρίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδονται έως τις 28.2.2022, και κατά τον κρίσιμο χρόνο η κυριότητα ή τα λοιπά εμπράγματα

δικαιώματα στο ακίνητο ανήκουν στον υπόχρεο σε φόρο για τα έτη αυτά. Για τη χορήγηση της απαλλαγής υποβάλλεται αίτηση για το έτος 2020 στη Φορολογική Διοίκηση από τον δικαιούχο αυτής, η οποία ισχύει και για τα δύο επόμενα έτη. Εφόσον έχει ήδη υποβληθεί αίτηση για το έτος 2020, υποβάλλεται νέα για το έτος 2021, η οποία ισχύει και για το επόμενο έτος.

7Δ. Ειδικά για τα έτη 2021, 2022 και 2023 απαλλάσσονται τα κτίσματα μετά του αναλογούντος οικοπέδου, που ευρίσκονται σε περιοχές των Περιφερειακών Ενοτήτων Λάρισας, Τρικάλων και Καρδίτσας της Περιφέρειας Θεσσαλίας, της Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, των Περιφερειακών Ενοτήτων Γρεβενών και Κοζάνης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και της Περιφερειακής Ενότητας Φθιώτιδας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας που επλήγησαν από τον σεισμό της 3ης Μαρτίου 2021, όπως αυτές οριοθετήθηκαν με τις υπό στοιχεία Δ.Α.Ε.Φ.Κ.-Κ.Ε./6350/Α325/11.3.2021 (Β' 964) και Δ.Α.Ε.Φ.Κ.-Κ.Ε./9028/Α325/17.5.2021 (Β' 2094) κοινές υπουργικές αποφάσεις, εφόσον οι ιδιοκτήτες τους είναι κάτοχοι Δελτίου Επαυτελέγγου ή Έκθεσης Αυτοψίας, σύμφωνα με τα οποία το κτίριο έχει χαρακτηριστεί επικίνδυνο ή ακατάλληλο για χρήση, ή Πρωτοκόλλου Αυτοψίας Επικινδύνως Ετοιμόρροπου Κτηρίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδονται έως τις 28.2.2022, και κατά τον κρίσιμο χρόνο η κυριότητα ή τα λοιπά εμπράγματα δικαιώματα στο ακίνητο ανήκουν στον υπόχρεο σε φόρο για τα έτη αυτά. Για τη χορήγηση της απαλλαγής υποβάλλεται αίτηση για το έτος 2021 στη Φορολογική Διοίκηση από τον δικαιούχο αυτής, η οποία ισχύει και για τα δύο επόμενα έτη.»

Άρθρο 77

Παράταση εφαρμογής του μηχανισμού αυτόματης επιστροφής (clawback) φαρμακευτικής δαπάνης και δαπάνης υπηρεσιών υγείας - Μείωση του clawback και εξορθολογισμός της φαρμακευτικής δαπάνης - Τροποποίηση του άρθρου 25 του ν. 4549/2018

Στο άρθρο 25 του ν. 4549/2018 (Α' 105), περί των ρυθμίσεων για τον μηχανισμό αυτόματης επιστροφής (clawback) της φαρμακευτικής δαπάνης και της δαπάνης υπηρεσιών υγείας: α) τροποποιείται το πρώτο εδάφιο της παρ. 1, ως προς το καταληκτικό έτος εφαρμογής του μηχανισμού αυτόματης επιστροφής, β) τροποποιείται το πρώτο εδάφιο της παρ. 2, ως προς το καταληκτικό έτος αναπροσαρμογής των επιτρεπόμενων ορίων δαπανών για τη φαρμακευτική δαπάνη και τη δαπάνη υπηρεσιών υγείας, γ) προστίθενται παρ. 3 και 4 και το άρθρο 25 διμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 25

Ρυθμίσεις για τον μηχανισμό αυτόματης επιστροφής

1. Ο μηχανισμός αυτόματης επιστροφής (clawback) του άρθρου 11 του ν. 4052/2012 (Α' 41), της κατ'εξουσι-

οδότηση εκδοθείσας υπό στοιχεία Γ5/63587/2015 απόφασης του Υπουργού Υγείας (Β' 1803) και του άρθρου 100 του ν. 4172/2013 (Α' 167), εφαρμόζεται και στα έτη 2019 έως 2025. Αρχικό έτος βάσης υπολογισμού για την πρώτη εφαρμογή του παρόντος είναι το 2018, και για καθένα από τα επόμενα έτη το εκάστοτε προηγούμενο έτος. Για το έτος 2019, η κατανομή των ορίων της φαρμακευτικής δαπάνης, της νοσοκομειακής φαρμακευτικής δαπάνης των φαρμακείων του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., της δαπάνης για παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., καθώς και της νοσοκομειακής φαρμακευτικής δαπάνης των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. και του ΓΝΘ Παπαγεωργίου ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας.

Ειδικά για τα έτη 2020-2022, τα όρια δαπανών του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. έχουν ως εξής:

α) Φαρμακευτική δαπάνη ύψους 2.088 εκατομμυρίων ευρώ, εκ των οποίων 87 εκατομμύρια ευρώ για τη νοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη των φαρμακείων του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. (φάρμακα υψηλού κόστους του καταλόγου 1 Α της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3816/2010) και 2.001 εκατομμύρια ευρώ για τη λοιπή φαρμακευτική δαπάνη του Ε.Ο.Π.Υ.Υ..

β) Δαπάνη υπηρεσιών υγείας ύψους 1.553 εκατομμυρίων ευρώ.

Ειδικά για τα έτη 2020-2022, το όριο της νοσοκομειακής φαρμακευτικής δαπάνης των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. και του ΓΝΘ Παπαγεωργίου ορίζεται σε 528 εκατομμύρια ευρώ.

2. Για τα έτη 2023-2025, τα επιτρεπόμενα όρια δαπανών για τη φαρμακευτική δαπάνη και τη δαπάνη υπηρεσιών υγείας αναπροσαρμόζονται αποκλειστικά βάσει της προβλεπόμενης κατ'έτος μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ σε σταθερές τιμές, όπως αυτή απεικονίζεται στον προϋπολογισμό κάθε έτους. Η κατανομή των ορίων στις κατηγορίες δαπανών της νοσοκομειακής φαρμακευτικής δαπάνης των φαρμακείων του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. (φάρμακα υψηλού κόστους του καταλόγου 1Α της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3816/2010), της λοιπής φαρμακευτικής δαπάνης του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., της δαπάνης υπηρεσιών υγείας του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και της νοσοκομειακής φαρμακευτικής δαπάνης των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. και του ΓΝΘ Παπαγεωργίου, εξειδικεύεται ετησίως με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας.

3. α) Στην περίπτωση που το συνολικό ύψος της αυτόματης επιστροφής (clawback) της φαρμακευτικής δαπάνης, της νοσοκομειακής φαρμακευτικής δαπάνης των φαρμακείων του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., καθώς και της νοσοκομειακής φαρμακευτικής δαπάνης των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. και του ΓΝΘ Παπαγεωργίου για το έτος 2022 παρουσιάσει, με βάση τα απολογιστικά στοιχεία, αύξηση σε σχέση με το συνολικό ύψος της αυτόματης επιστροφής (clawback) της αντίστοιχης δαπάνης του έτους 2020, τα ετήσια συνολικά όρια της φαρμακευτικής δαπάνης και της νοσοκομειακής φαρμακευτικής δαπάνης των φαρμακείων του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. και του ΓΝΘ Παπαγεωργίου των παρ. 1 και 2 για το έτος 2022 προσαυξάνονται κατά το ποσό των 50 εκατομμυρίων ευρώ.

Άρθρο 78

Παράταση της προθεσμίας εξέτασης αιτήσεων για την απόδειξη ύπαρξης διαδόχων και για την παραχώρηση σε αυτούς ακινήτων που ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και ευρίσκονται εντός του εγκεκριμένου με το βασιλικό διάταγμα της 29ης.7.1894 ρυμοτομικού σχεδίου στις θέσεις «Ράχη και Μαχάλα» Μαλεσίνας - Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 28 του ν. 4778/2021

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 28 του ν. 4778/2021 (Α' 26), περί της σύστασης επιτροπής για την εξέταση αιτήσεων για την απόδειξη ύπαρξης διαδόχων και για την παραχώρηση σε αυτούς ακινήτων που ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και ευρίσκονται εντός του εγκεκριμένου με το βασιλικό διάταγμα της 29ης.7.1894 (Β' 83) ρυμοτομικού σχεδίου στις θέσεις «Ράχη και Μαχάλα» Μαλεσίνας, που συστάθηκε δυνάμει του νόμου ΡΜΘ' της 5ης.1.1866 «περί συνοικισμών», στο πλαίσιο διαδικασίας αποκατάστασης σεισμοπαθών, τροποποιείται ως προς την καταληκτική ημερομηνία της προθεσμίας εξέτασης των αιτήσεων, και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αποκατάστασης σεισμοπαθών της παρ. 1 συστήνεται επιτροπή η οποία θα εξετάσει, έως τις 30.11.2021, αιτήσεις ιδιωτών, προκειμένου να αποδειχθεί ότι αποτελούν απώτερους διαδόχους των αρχικώς αποκατασταθέντων και θα γνωμοδοτήσει για την παραχώρηση σε αυτούς των αρχικώς παραχωρηθεισών εκτάσεων.

Η επιτροπή είναι πενταμελής, συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών και αποτελείται από:

α) τον Προϊστάμενο της Κτηματικής Υπηρεσίας Φθιώτιδας, με τον νόμιμο αναπληρωτή του, ως Πρόεδρο, και μέλη

β) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος του Δήμου Λοκρών, με τον νόμιμο αναπληρωτή του,

γ) έναν (1) εκπρόσωπο του Δικηγορικού Συλλόγου Λαμίας, με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο αυτού,

δ) έναν (1) εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο αυτού, και

ε) έναν (1) υπάλληλο της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι υποδεικνύονται από τον Περιφερειάρχη.

Ως Γραμματέας της Επιτροπής ορίζεται με την απόφαση του δεύτερου εδαφίου υπάλληλος της Κτηματικής Υπηρεσίας Φθιώτιδας. Η επιτροπή συνεδριάζει στην έδρα του Δήμου Λοκρών της Περιφερειακής Ενότητας Φθιώτιδας.

Η έκδοση των σχετικών παραχωρητηρίων τίτλων γίνεται από τον Γενικό Διευθυντή Δημόσιας Περιουσίας και Κοινωνικών Περιουσιών κατόπιν σύμφωνης γνώμης της επιτροπής. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία βάσει των οποίων η επιτροπή εξετάζει τα αιτήματα, οι όροι της παραχώρησης, κάθε ειδικότερη λεπτομέρεια για τη λειτουργία της επιτροπής και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

**ΜΕΡΟΣ Η'
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ****Άρθρο 79
Έναρξη ισχύος**

1. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις.

2. α) Η ισχύς της παρ. 5 του άρθρου 5, περί της υποχρέωσης των Φορέων Παιδικής Προστασίας για υποβολή στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.) αντιγράφου της απόφασης ορισμού Υπεύθυνου Προστασίας Ανηλίκων στο πλαίσιο της διαδικασίας πιστοποίησής τους, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 2646/1998 (Α' 236), αρχίζει από την 1η.1.2022.

β) Το άρθρο 28 εφαρμόζεται για νέες τοποθετήσεις ανηλίκων σε αναδοχή, οι οποίες πραγματοποιούνται από την 1η.1.2022.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 1 Οκτωβρίου 2021

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Υπουργοί

Οικονομικών ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ	Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
Παιδείας και Θρησκευμάτων ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ	Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ	Υγείας ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ
Αναπληρώτρια Υπουργός Υγείας ΑΣΗΜΙΝΑ ΓΚΑΓΚΑ	Περιβάλλοντος και Ενέργειας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ	Προστασίας του Πολίτη ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ
Δικαιοσύνης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ	Εσωτερικών ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ	Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ
Μετανάστευσης και Ασύλου ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ	Υποδομών και Μεταφορών ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ	Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΙΒΑΝΟΣ
Τουρισμού ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ	Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ	Επικρατείας ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ
Επικρατείας ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ	Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 1 Οκτωβρίου 2021

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

